ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,

ՅԻԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏՍ՚ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՃԻԼՏ 32. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՕԳՈՍՏՈՍ 31, 1889. Ն՝ 35.

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԻԻՆՏԷՐԻՃԷ

	Ս՚ահփճե
Մախճի Մուճեվհէրաթ	273
Պու Խուսուսատա Նէ՞ Եափմալը	273
Գանա՚աթ	274
Գալգ Տուրղընղընըն Սէպէպլէրի	275
Համիզ ի Սուճ (Նէրջօյէն)	276
Աւյը Պալըղը	276
Մուհարբերաթ	277
Ի՚լանաթ	278
Շու՚ունաթ ը Սէյասէյէ	279
Ագճէկերին Ֆէյ՚ուԹը	280

ԱԻԵՏԱՒԵԼ. Հէր հաճթա ճուսմ՚ա երթեսի կիւնլիւ ճեղը օլուճուր։

Մեմայիք ի ղահաճե վէ տիյար ը հճճեպիյէ իչիւճ սեճեյիյի պեր վճճի փեշին 1 1/2, վէ ալթը այլըղը 3/4 Մեճիտիյէ, վէ պիր ճիւսխսի 30 փարա ութր։ փօսթա իւճրերի բաթաֆըմըզա ՚ա՚իւ տիր։

Ղագճթայա տերճ իչիւճ բաճրիրաթ իսթանպօլտա Ամերիգան խանըճտա Մր. Հ. Ս. Գարնըմ իսմինե, ապօճե եազըլմագ, վէ փօստայա ՚ա՚իւ մեվատտ իչիւճ մեքթուպ վէ ազչէ Պատ. Տօգ. Ի. Ֆ. փերիպօճա կեօճտերիլմեյի տիր։

Ամերիգան Միսիօներլերի Շերքեթի Թարաֆընտան, ՕԱՀԻՊ ԻՄԹԻՃԱՋ, Ճ. Ֆ. ԿՐԻՆ, ՄԻՒ՚ԷԼԼԻՃ, Հ. Ա. ՊԱՐՆԸԼ։

ՄԱԽՃԻ ՄԻԻՃԷՎՀԷՐԱԹ

Տիւնեանընն ակյիլ, իլա Քրիստոսընն ղիւ՚իւմիւ պիր աստմին հադիզի ԴԸՀ-մէթինի Թագալիը էտը։ Պու Խուսուսատա Ո-էօՆ-ԺՈՒՐԸ Թիւզը նամ ղաղէթա չու վէճճէյէ իտարէ ի լիսան էյլէմիշ տիր։

Պու տիւնեատտա Քրիստոսա հադիզի չայըրա օլան պիր քիմսէյնին մահչէը կիւնիտէ իսթերսան չըղաճաղընա տա՚իր գօրդու եօզ ութը։ Տիւնեանընն էն հադիզ մահալլերինտէ մախճի օլան նամ մա՚լիւմ Խրիսթիյանլար պիրլէ՝ մէչէթլեր Քրիստոսընն դուղուլտըընը Թօփլատըղտըրը վաղթ ուՆուտուլմայաճաղլար։ Դամտիմ զէմանընն մադԹուլլար կէօմիւլիւ օլան հէր մուհարէպէ մէյատանընտա չօգ դապըլար պուլունուր քի, անլէրին իւզէրինտէ «Նա մա՚լիւմ» քէլիմէ ի հիւզնէնկիզի իչարէթ օլունմըչ ութը։ Անլէրին քիմէերին դապըլարը օլութղլարը պիլինմէյիպ, իսմէրի տախի Նա մա՚լիւմ տիր։ Ֆագաթ էյէր անլէրին արասընտա Քրիստոսա մէՆուպ օլանլար վար իսէ, մէչէթլեր անլէրի պուլուպ կէթիրմէյէճէքլեր տիր։ ԶէՆա սէՆէչէր ադ ատմ ինկիլԹերրա սեվահիլինտէ պիր կէմի ղարդ օլուպ, իչինտէ օլանլարընն ճիւմլէսի պօղուլտըլար։ Պօղուլանլարընն ապտընտա սահիլէ սիւրիւլմիւչ պիր չօճուդ ԹէՆինտէն մա՚տա հիչ պիր քիմսէնին լաչէսի պուլունմատը։ Անը պուլան ինսան փէրվէր քէօյիւլեր կէօմտիւլէր, ֆագաթ իսմինի պիլմէյտիքլէրինտէն, Թաչընն իւղերինէ «Ալլահ պիլիր» ՚իպարէսինի եաղտըլար։ Մէլէքլեր կէլմէյտիքլէրինտէ, անըն քիմսին ԹէՆի օլաըղընը պիլտիքլէրինտէն, անը օրատտա պրագմայաճաղլար։

Զօգ քիմսէլէրին Քրիստոսընն կէլմէսինտէն էվվէլ էօլմիւչ օլմալտըը տախի պիր ֆագաթ էթմէչ։ Անլէը պիր չէյ ղայպ էթմէյէճէքլէր, իլա վաղթ կէլտիյինտէ դապըլտըտան չաղրըլըպ խէյտաքճարընն ճէլտընը կէօրէրէք, նուսրէթինէ հիսէտտատ օլաճաղլար։ Պօղոս ըէսուլընն դավիինճէ, պիչ միւ՚մինլէրին էօլիւմիւնէ իւմիտսիչ օլանլար միսիլու միւքէտտէր օլմամալըյըղ, ղիրա «Ձիսուստա ույուչանլարը տախի Ալլահ անընն իլէ պէրապէր կէթիրէճէք միր։ ... վէ Քրիստոստա վէֆաթ էթմիչ օլանլար էվվէլա դըչատ էտէճքլէր միր։ Անտէն պիղ հայաթտա պագի դալանլար անլէր իլէ պէրապէր Բապպը իսթիդպալ իչիւն պուլութլարտա հավայա ըէֆ՚ օլունապ՚ճաղըղ։» Պիղիմ քէնտի չախսընմըղ հադդընտա տիդդաթ ը նաղարա ալաճաղըմըղ եաղընըղ պիր խուսուս վար, օլ տախ չու որը։ պիղ հադիզաթ ը հալտէ Քրիստոսը դապուլ էտէնլերտէն միյիղ, վէ պու ՚էօմրտէ քէնտիսինէ ատտըդ դուլլար օլմ՚ուչմըյըղ։ Պիղիմ պուրատտա ղէնկին եախօտ ֆագիր, մա՚լիւմ եա նա մա՚լիւմ օլմամըղ ֆարգ էթմէղ։ Պաշլըճա խուսուս պիղիմ պու տիւնեատտա Քրիստոստա մէՆուպ օլուպ օլմամամըղ որը։

ՊՈՒ ԽՈՒՍՈՒՍՏԱ ՆԷ՞ ԵԱՓՄԱԼԸ

Էպէտի սալահ գանունընտա սապիթ վէ միւհքէմ օլան հադիզի Խրիսթիյանլար չօգ տէֆ՚ա էթրաֆլարընտա պուլունան քիմսէլէրիլէ ղավզա վէ նիպա՚ էտէճէք ատրէճէտ իւմԹիսալա կիրիչմէյէ մէճապուր օլուրլար։ Զօգ տէֆ՚ա վուգու՚ պուլտըը կիպի, էօլէճէքլերինի պիլսէլէր պունը էթմէյէ մէճապուր տըրլար։

Թէ՚ատտի ՚ումումի պիր քելիմէ օլուպ, քէօթիւ րուհ վէ նիյ՚էթ իլէ պիրինի գօզատագ տէմէք միր։ Պա՚զէն մէթրուք պիր հալտէ պրագմագ, հագարէթ իլէ սըգընթը վէրմէք, իֆթիրա իլէ թա՚ճիպ էթմէք մա՚նասընտա տախի գուլլանընըլսպ, խուսուսմէթ վէ ՚ատտավէթէ գատար կիտէր։

Էյի քիմսէլէրին պու կիպի քէօթիւ մու՚ամէլէլեր կէօրմէլերի հէնի պիր չէյ տէյիլ միր։ Ցօվսէփ էվվէլա քէնտի պիրատէրլերինին հասէտի սեպէպինտէն մուզայագա չէքիպ, ասնկրա Ալլահտան գօրգուրը իչիւն չէհվէթինէ րուխ մուվաֆֆագաթ կէօսթէրմէտիյի գարընըն եիւզիւնտէն սըզլէթէ օղրատը։ «Մովսէս եէր իւզերինտէ օլան ատէմլերին ճիւմլէսինտէն զիյատէ հալիմ պիր զաթ իտի» իսէ ատ, տէյիլ եալընըզ էպնա ի Իսրայէլին նանքէօրլըզը վէ էմնիյէթսիզլիյի սեպէպինտէն, իլա Ահարոն իլէ Մարիամըն խիյանէթինտէն տօլայը միւզթարիպ օլտու։ Ձէսուր վէ փարլագ օլան եղիա հիւքմտարը Թարաֆընտան Իսրայէլի մուզայագայա կիրիֆթար էտէր տէյիր էթթիհամ օլունտը։ Դաւիթ Ալլահընն գալպինէ կէօրէ պիր ատէմ իտի իսէ ատ, Սէմմէի անա լա՚նէթ օղույուպ, իւղերինէ Թաչ վէ Թօզ աթտը։ Նէհուտիլէր վաֆթիզ էտիճի Յովհաննէսատ ճին վար տէտիլէր։ Յիսուսա չիչպօղազ վէ պէքրի տէտիքտէն մա՚տա ճինլի տախի տէտիլէր։ Դատիմ Խրիսթիյանլարը էն էտնա Թէօհմէթլէր իլէ էթթիհամ էտէրլէր իտի։ Աթանասիոս պիր փիսթօփօս գաթլ էտէրէք, քէմիքլերիլէ սիհրպազլըղ էտէր, վէ ԼուԹեր գապհի ճինայէթլերտէ պուլունտը տէյիւ միւթթէհիմ գըլընմըչլար ութր։ Ճէնեվրա չէհրինին պալտըրը չըպլագ Թագըմը քէօփէքլերինէ կալվին խումինի վէրիրլեր իտի։ Եօրք չէհրի սերփիսթօփօսը Սանտիս վէ Րիչարտ Հուքըր ՚այնի Թէօհմէթլէր իլէ էթթիհամ օլունտըլար իսէ ատ, իքիսինին ՚ալէյհինտէ սէօյլէնիլէն տախի քիւլլիյէն եատլան իտի։ Ֆրանսիզ որ Սէյլզ սա՚իրլեր իլէ նալայըղ իհնախյէթտէ պուլունըյօր տէյիւ ղէմմ ու իֆթիրա օլունմըչ տըր։ Վէնտան որ Փօլ խըրսըզ որը տէյիւ իտտի՚ա օլունմըչ տըր։ Հուայթֆիլտ հագզընտա չօգ չէտիտ վէ էթթիրաքճարանէ չէյլեր սէօյլէնմիչ միր։ Տր. Փէյսըն՝ Րիչարտ Հուքըր ՚ալէյհինտէ իգամէ օլունան Թէօհմէթլէ էթթիհամ օլունմըչ տըր։ Հէր քէսին պիլտիյի պու կիպի միսալլերի Թէքրար էթմէյէ հաճէթ եօզ տըր։ Եէհուտիլէր րէ՚իսինին Բօխատտա Պօղոսա

«Հէր եէրտէ պու ֆըրզայա մուխալէֆէթ ե-տիլտիյի մա'լիւմիւմիւզ տիր," տէտիյի իւզրէ՝ Ալլահ քէնտի էվլատընըն թէրպիյէ օլմալարը իչիւն պունը պէօյլէ թէրթիպ էթմիշ տիր։ Պօղոս Սէլանիքլիէրէ խիթապէն չէօյլէ եա-զըյօր. «Պու մուղայագալարտա քիմսէ սարսըլմասըն, զիրա պունըն իչիւն թա'նին օլունտըղմըզը քէնտինիզ պիլիրսինիզ։»

Տինտարլըզը սէպէպինտէն տիւնեափէրէսթ-լիյէ, նալայըզ 'ամէլլէրէ վէ եալան թա'լիմաթ-լարա մուղայիր օլան հէր հադիզի Խրիսթիյանա պու կիպի չէյլէր վագը' օլուր իսէ, «Պու խաւսուտա նէ՞ եափմալը» սու՞ալը 'ամէլի պիր մէա՞էլէ հիւքմիւնէ կիրեր։ Պիզիմ զանն-նըմըզա, ինսան՝ քէնտինին պիսուչ օլըզընը պիլէրէք սիւքիւթ էտէր իսէ, պու կիպի եա-լան թէօհմէթլէրէ էն միւ՞էսսիր ճէվապ վէր-միչ օլուր։ Էյէր սիւքիւթ իլէ օլմազ իսէ, էտիլէն 'ազվիյաթըն եալան օլաըզընը պէյան էթմէք քեաֆի 'ատտ օլունմալը տըր։ Շէմ-մաս Ֆարար իչպու մէա՞էլէյէ միւնասէպէթի օլան զատիմ պիր հիքմայէ իրատ էյլէմիչ օլուպ, հիքմայէ չունատն 'իպարէթ տիր. «Մ իւա-տա'ի ի 'ալէյհիմ' պէնիմ տիւչմէնտէն րիչվէթ ալաըզընը իտա՛ա էտէյօր։ Պէն՝ Ամիլիուս Սագօրը՝ անը թէքզիպ էտէրիմ։ Էօյլէ իսէ, Բօմալըլար, պիզտէն հա՞նկըսընա լինանըրսը-նըզ։» Էյէր պիր Բօմալը ասըլզատէ միւտա-Ֆա'ա իչիւն պու զատարը քեաֆի սայօր իսէ, նէ՞ սէպէպէ մէնիմ պիր Խրիսթիյան էօյլէ սայմասըն։ Սու ի նիյ՞էթլէ տիւղիւլէն իֆթի-րայա օղրայան պիր քիմսէ զանն էտէր քի, սատէճէ էտիլէն 'ազվիյաթըն եալան օլաը-ղընը պէյան էթմէք քեաֆի տէյիլ տիր։ Պու թարղ իւզրէ իթթիհամ օլունան պիր քիմսէ խասիլէրինի էղմէք մագսատիյէ ուզուն ու-զատը քէնտինի միւտաֆա'այա չըզըչըր իսէ, չօգ տէֆ'а հըրսլանարագ տա'վայը գազանա-ճագ եէրտէ զայպ էտէր։ Մէչհուր սէօզ տիր քի, ինսան սիւքիւթ էտէրէք պիր չէյ զայպ էթմէզ, ֆագաթ ճէվապ վէրէրէք չօգ տէֆ'а զայպ էտէր։ Վէ էյէր նատիրէն ինսանըն քէնտինի թաֆսիլաթ իլէ միւտաֆա'а էթ-մէսի լազըմ կէլիր իսէ, պու խուսուստա Պօղոս րէսուլըն Գօրնթօսլըլարա խիթապէն Թահրիր էթտիյի իքինճի րիսալէնին 10 ընճը, 11 ինճի վէ 12 նճի պապլարը պիզէ րէհպեր օլա պիլիր, զիրա մէզքիւր պապլարտա Րէսուլըն 'այնի հալ ու քէյֆիյէթլէր Թահթընտա պու-լունտըղմա'ամէլէնինայինէսինի կէօրիւրիւզ։

Րիվայէթէ նազարէն, սէրվիսզօիսս Թի-լօթսըն վէֆաթ էթտիքտէն սօնկրա էվրադը արասընտա քէնտի 'ալէյհինտէ եաղըլան էն չէտտա իւլ մէ՞ալ հիճվ ու խութհդալէր պու-լունմըշ տըր։ Միւմանիլէյհ անլէրի պիր փա-քէթ պաղլայըպ իւզերինէ «Պէն 'աֆվ էթ-միչիմ, Ալլահ տաւխի 'աֆվ էյլէսին,» 'իպարէ-սինի եազմըշ իտի։ Միւմանիլէյհ քէնտինի միւտաֆա'а իչիւն պիր քիթապ զալէմէ ալտա իտի, նամընը սէվէնլէրինի իւսթիւ պու թարղ իւզրէ եազըլը օլան մէզքիւր փաքէթէ՝ օլ քիթապտան տահա զիյատէ մահզուզիյէթ իլէ պազա պիլէճէքլէրի չիւպհէսիզ իտի։

ԳԱՆԱ'ԱԹ
[պէնտ ի մախսուս]

Գանա'աթ քէնտի նասիպլիմիզ 'ալէյհինտէ սէօյլէնմէյէրէք, եահօտ մալիք օլաըզընըմըզտան զիյատէսինէ էչէտտ ի արզու կէօսթէրմէյէ-րէք, թէմէթթիւ' էյլէսիյիմիզ նի'մէթ ու պէ-րէքէթլէրլէ իքթիֆա էթմէք տիր։ 'Ալէմտէ հէր քէս սա'ատէթի արզուլէմէքտէ իսէ տէ, նիչէլերի անը քէնտի արզուլարընընն լճարա-սընտա արատըզարընտան, նա՞իլ ի միւրատ օլամամագտա տըրլար։ Հալը հաղրատ մախ-սուս օլան պիր խայրը, միւթաղպէլէ մէնս-սուպ պիր խայր, եահօտ չախսի պիր մէնֆա'աթը մէնաֆի' ի 'ումումիյէ ուղրունա թէրք ու ֆէտտա էթմէմիչ օլան պիր քիմսէ՝ 'ամա պիր քիմսէնինն րէնքլէրտէն պահս էտէ-մէսիյի միսիլլիւ, սա'ատէթտէն պահս էթմէյէ գատիր տէյիլ տիր։ Ֆագաթ պու տիւնեա-տտա արզուլարընըմըզը զապթ ու իտարէ էթ-մէք գատար կիւճ պիր չէյ եօգ տըր։ Տիւն-եանըն էն պէօյիւք գահրէմանլարը, ֆաթհի-լէրի վէ ճիհանկիրլէրի քէնտի արզուլարընա մաղուպ օլմուչլար տըր։ Իսքէնտէր ի Րում-մի, Հաննիպալ վէ Շարլըման կիպի ճիհան-կիրլէր չօգ մէմլէքէթլէր ֆէթհէտ, չօգ տէվ-լէթլէրէ զալիպ օլտուլար իսէ տէ, էյ վահ-քի քէնտի արզուլարընտան եէնիլտիլէր։ Պա'զէն «Եու արզումա տա նա՞իլ օլուր իսէմ, տիւնեատա պաչգա պիր չէյ իսթէմէմ» տէ-րիզ։ Հալ պու քի օլ արզումըզա նա՞իլ օլ-տըգտա տահա պէօյիւչինէ թապի' օլուրըզ. վէ լաքին գանա'աթ սա'ատէթ ի հալըմըզ հագգընտա վազիֆէսիլ պուլունմամըզա տէ-լալէթ էթմէզ։ Ճէնապ ը Հագգ հիչ պօշ պիր չէյ իֆրա էթմէզ. իհսան էյլէմիյի հէր պիր գուվվէթ պիր մագսատ մէպնի վէ պիր մագ-սատսըզ հուսուլը իչիւն տիր։ Գանա'աթ պու տիւնեատա հիչ միւղթարիպ վէ պիհուզուր օլմայաճաղըմըզա տահի տէլալէթ էթմէզ։ Պու տիւնեատա սա'ատէթ ի հագիզիյէ եօգ տըր. ասըլ սա'ատէթ ալտըէթմէ մահֆուզ տըր։ Պու տիւնեա տէրտ ու պէլա, ճէվր ու ճէֆա վէ միհնէթ ու մէչագդաթ տիւն-եասը տըր, չէօյլէ քի թէրքիպաթ ը պէտէնի-միզ, զա'աֆ ը թագա'ըմըզ, 'անասըրըն ճիս-միղ իւզերինէ օլան թէ՞սիրաթը, մէվսիմ-լերին թէղայիւրաթ վէ թէպէտտիւլաթը, պէրապէր եաչամագա մէճպուր օլաըզընըմըզ ատէմլէրին իսթիքլաֆ ը մէչրէպլերի, ախլագ ու աթվարլարը, ազրագ վէ մէնաֆի' ի չախ-սիյէլերի, էլ հասըլ հէր չէյ պիղէ սա'ատէթի թամմէ իլէ մէ'ուտա օլմամըզա մանի' տիր-լեր։ Պու հալ իսէ ճէնապ ը Հագգըն պիղէ օլան լութֆ ու 'ինայէթինտէն նէչ'էթ էթ-մէքտէ տիր, չէօյլէ քի պու ֆանի տիւնեա-նըն հիչ պիր չէյինէ պէլ պաղլամայըպ, պիւ-թիւն ամալ ու էֆքեարընըմըզը Սննա հասր է-տէլիմ, վէ անտէն պաչգա արզուլարընըմըզը իղնա' էտլճէք հիչ պիր չէյ օլմաըզընը պի-լէլիմ։ Գուչլարա թէղաննի էօյրէթմէյի միւ-րատ էթտիյիմիզտէ, անլերին գաֆէլէրինի զուլմէթտէ պրագտըզընըմըզ միսիլլու, ճէ-նապ ը Հագգ տահի միւթէնէպպիհ օլմամըզ իչիւն պիզի էլէմ ու քէտէր զուլմէթիյլէ իս-հաթէ էտէր։ Պիզտէն զայէթլէ ուզագ օլան սա՞իր տիւնեալար պէրրագ կիւնտիւզ վագ-թընտա տէյիլ, անճագ մուզլիմ կէճէ զարֆընս-տա լէմ'ան էթմէքտէ կէօրիւնիւրլէր։ Պի-զիմ էն ուզագ մէսաֆէլէրի կէօրիւզ, Մի-թէ'ալըն էվլատարը օլաըզընըմըզը հիսս էթ-մէմիզ ճանընն կէճէսի օլան քէտէր վագթա-րընտա վագը' օլուր։

Քէզալիք գանա'աթ ը հագիզիյէ պիզի թէն-պէլիյէ սէվգ էթմէմէսի չէօյլէ տուրսըն, իս-լահ ը ահվալըմըզա մէտտար օլան մէսա'ի ու իգտամաթը մէվզի' ի իճրայա գօմամըզ պա-պընտա պիղի թէչվիզ տահի էտէր։ Պիր թագըմ քիմսէլէր վար տըր քի, «Էլմա փիչ ազըմա տիւչ» տէմէքտէն պաչգա պիր չէյ պիլմէզլէր։ Անլէր կէօլկէտէ էլմա աղաճը ալընտա հաճրպ, մէյվէնին աղըզարընա տիւչմէսինի պէքլէրլէր տէ զալըզպ օլմուչ մէյվէլէրի թօփլամագ իսթէմէզլէր։ Պաչգա պիր սընըֆա մախսուս օլան քիմսէլէր տէ էֆէնտիմիզին «Եարըն իչիւն էնտիչէ էթմէ» քէլամ ը հիքմէթ էնճամընը սէրրիչմէթ իթթի-խազ էտէրէք, օլանլարընը պիթիրմէտիքճէ, վէ աճըզգ իլէ զարուրէթի քէնտիլէրի մէճպուր էթմէտիքճէ պիր իչէ պաչլամազլար։ Պալա-տէ մէզքիւր սընըֆլարա մէնսուպ օլան քիմ-սէլէրինն քեաֆէթսի տահի սըֆէթի ի նէճի-պէ ի ինսանիյէտէն մահրում տըրլար։ Անլէ-րին հայվանաթտան ֆէրգլէրի եօգ տըր, զի-րա զարնլարը տօյունճա արթըգ տահա էօ-թէսինի տիւչիւնմէյիպ իսթիրահաթ էտէր-լէր։ Ինսանըն թէրքիպաթ վէ թէչքիլաթ ը պէտէնիյէսինտէն անըն չալըչմագ իչիւն եա-րատընմըշ խալյի կիւն կիպի այիքեար խալյի միսիլլու, անըն հիսսիյաթը տահի չալըչմագ իւզրէ մէյտան ը վիճդուտէ կէթիրիլմէչ օլ-տըզընա չէհատէթ վէ տէլալէթ էտէրլէր։ Հագիզի ինսան քէնտինտէ պիր գուսուր կէօրտիւյիւ հալտէ, անըն իքմալընա չալըչ-մատըգճա րահաթ էտէմէզ։ Զօգ քիմսէլէր քէնտիլէրին պու կիպի սա'յ ու զայրէթլէրին-տէ իֆրաթա վարըրլար իսէ տէ, էհլ ի գա-նա'աթ օլան քիմսէ հատտ ը ի'թիխալը թէ-ճավուզ էթմէզ։ Պինա'էն 'ալէյհ ինսան-լար գանա'աթ իլէ իսլահ ը զաթ ու սըֆէթ էթմէք արզուսընը եէքտիկէրինտէն այըրտ էթմէլի տիրլեր։ Գանա'աթ իլէ իսլահ ը զաթ ու սըֆէթ արզուսը եէքտիկէրլերինէ քեա-միլէն մուվաֆըգ տըրլար։ Պիր քիմսէ գանի' օլմասըյլէ պէրապեր թէրագզը իչիւն տա՞ի-մի պիր հըրս ու արզույա մալիք օլա պիլիր։ Մէրգում թէզկիռա ի 'իլմ վէ թէհզիպ ի 'ագլ ու ախլագ, պիր միւթէֆէննին սըֆէթիյլէ քէսպ ի մա'րիֆէթ, վէ հասըլ ահվալը հէր նէ տէ օլսա, իսլահ ը զաթ ու սըֆէթ էթմէք իսթէմէսիյլէ պէրապեր պու չէյլերի աստյիչ ի հալ վէ րահաթ ը պալ իլէ իֆրա էտէր։ Էհլ ի գանա'աթ օլան քիմսէ ֆըթրէթէն մէճպուլ օլաըզը հըրս ը չան խասխասէ իզմիզտաըն-ճա, ֆագիր իքէն զէնկին, մէճհուլ իքէն մա'-լիւմ, զա'իֆ իքէն գուվվէթլի օլմագա չա-լըշմասըյլէ պէրապեր, քէնտինին քեաֆիֆէ ի սա'յ ու զայրէթլէրինտէ քէմալ ը ի'թիխալ իւզրէ հարէքէթլէ, քէնտի հալընտան խօշ-նուտ օլա պիլիր։

Կէրչէքտէն քէսպ ի լիյագաթ ու էհլիյէթ էթմէտէն, վէ պիլա զահմէթ 'ալի մէնէտտ ու մէրթէպէլէրէ երմէք խուսուսընտա զէմանէ-միզտէ կէօրիւմէքտէ օլան հըրս ու հէվէս զանա'աթ ը հագիզիյէյէ քիւլլիյէն մուխալիֆ տիր։ Պինէրճէ քիմսէլէր Սամարիալը զարը միսիլլու սույա միւհթաճ իսէլէր տէ, անը զույուտան չէքմէք խութէմէյօրլար։ Պիր չէյէ նա՞իլ օլմագ արզուսը ա'լա, Թէրագզը խուս-սուսընտաքի հըրս ու հէվէս չայան ը մէտհ իսէ տէ, Թէտաալիր ի մէչրու'է իթթիխազ էթմէքքսիզլէն ափանսըզ նէթա՞իճ ի մէրզուպէյէ նա՞իլ օլմագ էֆքեարը տօզրու տէյիլ տիր։ Ատէմին հէլաքընա սէպէպ օլան հաճէէէ հըրս ը չան տէյիլ, իլլա քեաղիպ հըրս ը չան տըր։ Էմէք չէքերէք զաղանմազտան պիր չէյի ելէ կէչիրմէք, հաղըրլանմատըզը մէվզի' ու մէս-նէճելերէ կէչմէք, ասլա պիր պէտէլ վէրմէ-միչ օլաըզը էճր ու միւքեաֆաթլարա նա՞իլ օլմագ հըրս ու արզուսը տըր քի, ինսանըն խարապընը մուճիպ օլուր։ Նիչէ նիչէ քիմ-սէլէրին քէսպ ի լիյագաթ էթմէքսիզ չունըն պունըն սայէսինտէ մէճպուր ու մէ'մուրիյէթ-լերէ նա՞իլ օլմագա չալըչաբզաըրը էլ եէվմ փեք կէօղէ չաբփան պիր քէյֆիյէթ տիր։ Էքսերիյա պու միսիլլու քիմսէլէր նա՞իլ ի միւրատ օլուրլար իսէ տէ, անճագ պիր թագըմ ասնագ ը սէրվէթ ու չէօհրէթէ եարանըպ տալգավուզլըզ սաթմագ, անլերէ խօշ կէօ-

բիւնմէք իչիւն հէր կէօնէ ըէզալէթի իրթիքեաց վէ գապուլ, հաթթա արդալարընտան լա՛նէթ օզուտըղլարը քիմսէյէրէ բիա վէ միւտահանէ էթմէքլէ արդուլարընա նա՞իլ օլուրլար։ Պու սընըճա մէնսուպ օլան ա-տէմլեր մէնէթա իչիւն թէտարիքեաթտա պուլունմազա տէյիլ, անճագ մէնէնէտ արդուքէչ տիրլեր։ Ինսան էհլ օլմատըղը պիր մէնէտի գապուլ էթմէք չէօյլէ ատւրսըն, միւսթահադդ պուլունտըղը պիր մանսէպի տախի գապուլ էթմէքտէ զայէթլէ իհթիրազ-քեարանէ հարաքէթ էթմէսի լազըմ տըր։ «Ա՛յլի մէնէթա սահիպլերի 'ալէմին կէօզլերի-նէ չարփան օլ փարլադըղլարա, օլ մէնէթա-լերէ քէսպ ի լէյագաթ էթմիչ օլմազլար իսէ, քէնաիլերի իչիւն մուճիպ ի 'ար օլուր։ Կիւ-նէչ տէ հաչէրաթա զլյափաչ օլուր, ամմա եհնէ մէզէլլէթտէն խալի գալմազլար։ Հատ-տը զաթընտա միւսթահադդ ը մէզէլլէթ օ-լան պիր ատէմ նէ գատար պէօյիւք մէրթէ-պէ ու մէնէնէտլերէ նա՞իլ օլսա, տա՞իմա թէզլիլ ու թէնզիլ էտիլիր, նէ գատար նիւք-սէք պիր հալ ու մէվգի՛տէ պուլունսա, օլ գատար զլյատէ թէզլիլ ու թէնզիլէ միւսա՛իտ օլուր»

Սա՞իր սընըճտան օլան պիր թագըմ քիմ-սէլէր տէ վար տըր քի, քէնտի իսթի՛տատ ու գապլիլյէթլէրինի հատտէն աչըրը պէօ-յիւք կէօրտիւքլէրի ճինէթլէ էնկին մէվգի՛ ու մա՛աչլարա գոնա՛աթ էթմէքլէր։ Անլեր քէնտի պալթ ու թալի՛լէրինտէն, էթրաֆ-լարընտա պուլունան ատէմլէրտէն, զէմանէ-տէն, վէլ հասըլ հէր չէյտէն տօլայը չէքվա էտէրլեր։ Խսպասլ ը թէ՛այիւշ, լիպաս վէ մէսաքէնտէն մահրում, եվլատ ու 'այալլարը սէճիլ վէ փէրիչան հալսէ օլտըղլարը ճի-հէթլէ, չունտան պուննտան ալիէնմէյէ ու-թանմազլար տա էտնա մա՛աշ ալարագ չալըշ-մամազլէ, քէնտի նամուս ու հայսիյէթլէրինի մուհաճազա էթմիքլէրի զանն ը վահիսինի-տէ պուլունուրլար։ Գադաթ հայր՛գա քի անլեր քէնտիլէրին պու զանննլարընտա հա-նըլմազտա տըրլար, զիրա չօզա վարմազտան հէր քէս անլէրին մահիյէթ ի հազիգիյէլերինի անկլայըզ, պու միսիլու թալը ու հարէ-քէթլէրինտէն տօլայը անլէրի թահզիրէ գալ-դըչըր։

Պիր տէ սէրվէթ ու սաման, չան ու չէօհ-րէթ, վէ գուվվէթ ու իգթիտար խուսուսլա-րընտա արդուլարընմըզդ նա՞իլ օլմազ հէմ պի-զէ հէմ տէ տիւնեայա նէ աէրէճէ մուզիրր օլա պիլմէսի իհթիմալընը նազար ը միլիա-լա՛այա ալալըմ։ Պիր չօճուգ սըչան օթունը չէքէր զանննլէ անը նէմէք իսթէհիյի միսիլ-լիս, պիզ տէ արդուլաատըղմըզդ էչհանընըն մահի-յէթ ի հազիգիյէսինի պիլմէյէրէք անլերի էլէ կէթիրմէյէ չալըչըրըզդ։ «Ֆիլ վազը' իրնսան չօզ տէֆ'ա սէրվէթի սէպէպիյլէ տիւչար ը զէլալէթ ու սէֆալէթ օլուր։ Մուգթէտիր օլմամասը չօզ էվվա օլան էնվա՛ը ֆըսզ ու ֆիճուրը իճրայա իգթիտար վէ ճէսարէթ պուլուր։ 'Ալէմտէ նիչէ սաէմլէր վար տըր քի, քէնտի սէրվէթլէրիյլէ միհթաճիյինէ մու'ա-վէնէթ, մահզունի վէ միւքէսսատր գալպլերի թէսլիյէթ, վէ սասր ը ֆաղիլէթի մաղհար ը միւքեաֆաթ էտէճէք ևէրտէ, ֆուղարայա զուլմ ու ի՛թիսաֆ, քիպր ու սէֆահէթլէրինի թէքսիր, վէ պիլ ճիւմլէ հէվէնաթ ու մէյ-լիյաթլարընը իճրա էտէրլեր։»

Գանա՛աթ պիր քիմսէնէյնի խարիճի ահվա-լընա մէրպուէթ օլմայըպ, անճագ թէմայիւ-լաթ ը տախիլիյէսինտէն, 'ինայաթ վէ էլթաֆ ը լլահիյէյլ թէզէքքիւրլէ քեաֆֆէ ի զէ-մինի էչհանըն մահիյէթ ի հազիգիյէսինի անկ-լամագտան նէչ՞էթ էտէր։ Պինա՞էն 'ալէյհ գանա՛աթ ը հագիգիյէ մալիք օլտըղմըզ էչ-եայա մէնուէթ վէ միւթէվագգըֆ տէյիլ տիր։ Տիօճէնէ պիր ֆըչը պիլէ քիֆայէթ էյլէսի իսէ տէ, իսքէնտէր ի Րումիյէ գօճաման պիր տիւնեա քեաֆի օլմատը։ Թամա՛քեար ատէմ քէնտի խազինէլերի իչինտէ նինէ ֆագր ու զարուրէթ իչինտէ տիր, զիրա նէ՛ արդուսը-նա նա՞իլ օլա պիլիր, նէ՛ տէ անլերի զապթ ու թա՛տիլ էտէ պիլիր։ Սօգրատ ֆէյլէսօֆ սատէ թա՛ամ եէյիպ գապա էլպիսե կիյմէք 'ատէթինտէ օլտըղընտան, պիր կիւն ֆէյլէ-սօֆըն պիրի միւսահիլէյհէ խրիսապէն, «Իս-տի՛անըղճա հէր զիրուհա չէֆգաթ վաճիպ տիր. զաթընըղ պիր զիրուհ օլտըղընըղ ճի-հէթլէ սիզ տէ չէֆգաթ վաճիպ տիր, տէյիլ մի,» տէյիւ սօրտուդտա, «Պիզ եաչամագ խաթըը իչիւն եէրիզ, սիզ իսէ եէմէք իչիւն եաչարսընըզ» ճէվապ ը պա սէվապընը վէր-միչ տիր։ Գանա՛աթքեար օլան քիմսէ ֆագր ու ֆագէ իչինտէ տախի զէնկին տիր։

Պու տիւնեա պիզիմ տար ը գարարըմըզ օլմայըպ, պիզ պուրատա զարիպ վէ միւսա-ֆիրլեր իզ։ Պիզիմ քեաֆֆէ ի էմվալ, էչղալ վէ էղվազըմըզ իւզէրինտէ ֆէնա վէ զէվալ քէլիմէլերի եաղըը տըր։ Պու ֆանի տիւնեատա նազար ը հայրէթլէ միւչահէտէ օլուն-նան 'ադամէթ, սէրվէթ, չան ու չէօհրէթ, վէ ճալիպ ի գուլուպ ը պէչերիյէ օլան քեաֆ-ֆէ ի էյիլիք վէ կիւզէլիքլեր նի՛մէթ վէ սա-'ատէթ ի ուխրէվիյէմիզէ նէսպէթլէ հիչ մէ-սապէսինտէ տիր։ Ա՜հ, պու նէ րահաթ վէ սա՛ատէթ . . . . Ղուրուր, հասէա, խօս-պինլիք, թահդիր, միւնազա՛ա վէ ֆըսզ ու ֆիճուր իլէ տօլու օլան պու տիւնեանընըն րիւզկեար վէ ֆուրթունալարը իչինտէն կէչ-միքտէն սօնկրա նէ՛ կիւղել պիր էմնիյէթ լի-մանը . . . . Սէվկիւլիւ տօսթլար, ճէնապը Հագգ պիզիմ իչիւն պու գատար ա՛լա թէ-տարիքեաթ կէօրմիչ իքէն, պիզիմ գանա-՛աթսըզըղ կէօսթէրմէմիզ րէվա՛ մը տըր։ Կէօլկէ կիպի զա՛իլ օլան պիր եալան սա՛ա-տէթի, սա՛ատէթ ի սահինէ ի ուխրէվիյէնինն պիր նիւմունէսի մագամընտա թէլագդը է-տէրէք, պու սա՛ատէթ ի մուվագգաթայը սա՛ատէթ ի թամմէ ի ուխրէվիյէ իլէ տէյիչ-մէմիզ, անըն հիչ սապիթ օլմատըղընը րա՛-նա պիլմիյէմիզ հալտէ, քէմալ ը զայրէթլէ արդասընտան դօչմամըզ համգդ մը տըր։

ԳԱԼՊ ՏՈՒՐՂԸՆԼՂԸՆԸՆ ՍԷՊԷՊԼԻՐՒ

Էքսէրիյէ վէ վիւճուտըն ահվալ ը թա-պի՛իյէսինտէ վէ 'ադա պալիզ օլանլարտա նապղ տագիդէտէ 60 տան 80 է գատար վուս-րուր իսէ տէ, պու գանուէնըն իսթիհնալարը վար տըր։ Նապղլարը անճագ 40 տէֆ'ա, քէզալիք նապղլարը 90 տէֆ'ա վուրան քիմ-սէլէր կէօրմիչիւմ։ Նապղ վուրմալարը, զիհն հէյէճանը, մուհարրիք թա՛ամ, իչքի եալօտ 'ատի պիր թա՛ամ վէ հարէքէթ ի պէտէ-նիյէ իլէ թէզայիւտ էտէր։ Պէնտէնիզ գալ-պին էլ եէվմ պուննտան էլլի սէնէ էվվէլ օլտը-ղընտան զլյատէ սիւր'աթլէ հարաքէթ էթ-տիյէ իր'թիգատ ը գավլիսինտէ իմ քի, պու տա պու 'ասրտա ֆա'ալիյէթ ի զլինիյէնինն տանա զլյատէ օլմասընտան նէչ՞էթ էթմէքտէ տիր։ Պու սէպէպտէն եիւրէք պիզիմ էճատտըմը-ղըն զէմանընտա օլտըղընտան չափուք ին-զըրազ պուլմադտա, վէ էսքի զէմանլարտա սայքի նա մա՛լիւմ օլան եիւրէք զա՛աֆը վէ գալպ տուրղընըղը կիպի 'իլէթլէր էլ եէվմ խայը թէ՛ամմիւմ էյլէմէքտէ տիր։ Վիւճու-տըն սա՞իր հէր հանկը պիր ա՛զասը միսիլու գալպ տախի բիյազէթ ի պէտէնիյէ իլէ քէսպ ի գուվ-վէթ էյլէմէսի տէյիլ տիր։ Պունըն պէօյլէ օլ-մասը չիւպհէսիզ տիր։ Մունթազամ ֆագաթ միւ'թէտիլ բիյազէթ ի պէտէնիյէ վիւճուտըն պա՞իր 'ազալէթլէրինի գուվվէթլէնտիրտիյի մի-սիլու, գալպ տախի գուվվէթ վէրէն թէտ-պիրլերին էն զըյմէթտարլարընտան օլուպ, բիյազէթ ի պէտէնիյէյէ մախսուս պու թէտ-պիրլեր իչինտէ եօգուչա չըգմազ պիրինճի-լերտէն ի'թիպար օլունմագ կէրէք տիր։ Պու-նէվ' բիյազէթ ի պէտէնիյէյէ ալըչմամըզ օլան պիր քիմսէ, վիւճուտ մէզքիւր հարէքէթ ի պէտէնիյէյէ ալըչընճայա զատար էլպէթթէ զայէթ սիգգաթլէ վէ պիր հէքքիմին թավսիյէ վէ թէնպիհաթընա թէվֆիգէն հարէքէթ էթ-մէք կէրէք տիր։ Թա՛ամ հատտէն աչըրը մուհարրիք վէ չօզ օլմայարագ զայէթ պէս-լէյիճի նէվ'աէն օլմագ լազը՛մ տըր։ Թիւթիւն էյէր պիր վէճէվէ խսպի՛մալ օլունույօրսա, քէմալ ը ի'թիտալ իւզրէ գուլլանըլմալը տըր, պիրա թիւթիւն թիրեաքիլիյինին գալպ զա՛ա-ֆընը մուճիպ օլաճաղը չիւպհէսէյն միւս-թաղնի տիր։ 'Այնի խուսուս իսիիրթօլը իչ-քիլէր հագգընտա տախի սահիհ տիր։ Թարզ ը մա՛իչէթ վիւճուտտէ հաղ թէրաքիւմիւնէ մանի՛ օլաճագ պիր սուրէթտէ օլմալը տըր։ Մէսէլա 54 օգդա աղբուրղընտա օլան պիր քիմսէնէյն գալպի, հայաթըն քեաֆֆէ ի մագ-

սէալէրինին իճրասը իչին քեաֆի տէրէճէտէ գուվվէթլի օլա պիլիր իսէ տէ, վիւճուտը 72 օդդա ազըրլըղընատա օլտըղը հալտէ, թէնասիւ-պաթ ը պէտէնիյէսի պօզուլտըղը միւնասէ-պէթլէ գալպ նիսպէթէն զա'իֆ հալտէ գալըր։ 'Իլմ ի ուսուլը էտվիյէյէ խայը 'իլաճլար տա-խիլ տիր քի տօզրուտան գալպին քէսպ ի գուվվէթ էթմէսինէ եարտըմ էյլէտիքլէրինն-տէն, մէղքիւր 'իլաճլարըն իսթի'մալը իլէ գալպին ինթիզամը թէզայիւտ էտէր իսէ տէ, անլէր պիր հէքիմին նասիհաթընա միւրա-ճա'աթ էթմէքսիզին գուլլանըլմամալը տըր-լար։ Գալպի գուվվէթլէնտիրմէք գօլ եա պաճաղըն 'ազալէթլէրինի գուվվէթլէնտիրմէք գատար գօլայ օլտըղընատան, պու մէս"էլէյէ տա"իր միւնասիպ էֆքեար վէ միւթալա'ալար նէչր օլուննուպ տա մէվզի' ի իճրայա վազ' օլուննուրլար իսէ, գալպ գա'աֆը եախօտ գալպ տուրզընլըղը տանա ազ տէֆ'ալար իչի-տիլէճէք տիր։ Օ զէման պիր քիմսէ պիր պի-նանըն նէտինճի եախօտ սէքիզինճի գաթընա չըզմասը լազըմ կէլտիյինտէ, միւրէֆֆի' ա-տիքլերի ալէթէ միւնթաճ օլմայարագ չըգա պիլէճէք, վէ բասթ կէլէ հիտտէթլէնէճէք օլուր իսէ, քէնտի խասիմի էօնիւնտէ պիր-տէն պիրէ տիւչիսպ էօլմէք թէհլիքէսինտէն ազատ օլաճագ տըր։

ՀԱՄԻԶ Ի ՍՈՒՐԾ (Նէր։ժէէ)

Ձէրէոե է Ըժէեվէյէ տէյօր քի, կէօրիւնմէ-յէն պիր բա"ինա վէ պիթթա'մ պիր ղազ վար տըր քի, սըղլէթ վէ հաճմը միւսթէէնա օլա-րագ, պիր կէօնէ խասսիյէթի հա"իզ տէյլ տիր։ Պու մատտէ քիւրէ ի արզը լհաթա էյ-լէյէն քիւրէ ի հավանըն պէչտէ տէօրտիւնիւ թէչքիլ էտէն համիզ ի սուրճ ղազը տըր։ Համիզ ի սուրճ, զահիրլէն մատտէնին էօլիւ եախօտ հարէքէթսիզ պիր չէքլ եախօտ նիւ-մայիլի իսէ տէ, պէչքի 'էօնսիւրլէրտէն էն մու-հիմմ վէ ֆա"իէլիսի օլտըղընատան, անըն վիւ-ճուտը տիւնեատան գալգտա, հայաթ մահվ ու նապէտիտ օլուր։ Պու զահիր ի ղարիպէ սա"իր 'էօնսիւրլէրլէ պիրլէշմէսիյլէ համիզ ի սուրճըն խասսիյէթլէրինին գուվվէտէն ֆի'լէ կէլմէսի քէյֆիյէթսիլէ իզահ օլուննուր։ Մէղ-քիւր ղազ նէ զէհրլի, նէ աչընաըրըճը, նէ վաթլար, նէ միւղէտտի, նէ տէ տէվա ի թըպպի տէյիլ իսէ տէ, զարպօն վէ միւվէլ-լիտ իւլ մա իլէ գարըչտըղընատա, միւհիլք համիզ ի քեանօսը մայը, միւվէլլիտ իւլ մա վէ միւվէլլիտ իւլ հումուղէ իլէ՝ համիզ ի ազօթը, եալընըզ միւվէլլիտ իւլ մա իլէ գարըչտըղընատա գալվի նիչաատրը, զարպօն, միւվէլլիտ իւլ մա, վէ միւվէլլիտ իւլ հումուղէ իլէ գարըչտըղըն-տա վաթլար նէչր։ Կէօէրէն, վէ 'այնի 'էօն-սիւրլէրին մուխթէլիֆ նիսպէթտէ օլան միգ-տարլարը իլէ գարըչարագ չիպ ի պիւլալլա-րը, փէլթէլէրի, թուրգալ վէ չիրիչլերի, մէ"-քիւլաթըմըղըն գուվվէթ վէրիճի 'էօնսիւրլէ-րինի, եախօտ պինին, մօրֆին, գարզա պիւ-քէն վէ էօֆքէն վէ 'իլմ ի թըպպտա զայէթ զըյ-մէթտաո օլան էմսալը 'իլաճլարը թէչքիլ էտէր։

Համիզ ի սուրճ պի թա'մ իսէ տէ, չէֆ-թալի, երիք, գայսը վէ սա"իր լէզիզ մէյվէ-լէրին, քեզալիք գահվէ, չայ, չիգօլաթա վէ թիւթիւնիւն զէվզ ու լէզզէթլէրինին զա-բուրի պիր զըսմընը թէչքիլ էտէր։ Գօզու-սըզ օլմասը իլէ պէրապէր, հէմ նիչէ գուվ-վէթլի վէ սէճա պախչ 'ըթրըյաթ, հէմ տէ թէ'աֆֆիւն էթմիչ մէվատտըն մէքրուհ գօ-գուլարը իչինատ պուլունուր։ Հավատտա քիւլ-լիյէթլի միգտարլարտա պուլունմասընա բաղ-մէն, եալընըզ պաչընա օլարագ նէպաթաթա վէք ազ եախօտ հիչ ֆա"իէտի տօզունմազ իսէ տէ, սա"իր 'էօնսիւրլէր իլէ թէրէքքիւպ էթտիյի հալտէ, թօփրագտա մէվճուտ օլան միգտարը, թօփրաղըն մահնուլտարլըղընը, վէ անտէն թօփլանըլա պիլէճէք մահնուլըն միգ-տարընը թա'ևին էտէր։ Րէնքսիզ վէ կէօ-րիւնմէզ օլմասընա բաղմէն, սայքի հէվի մա'-լիւմ օլան պօյա մատտէլէրլի իչինտէ տահա չօգ եախօտ ազ նիսպէթլէրտէ մէվճուտ տըր։ Հատտ ը զաթընտա զարարսըզ վէ գուվվէթ-սիզ իսէ տէ, սա"իր փաթլամազ պիր ղազ, կա'նի գլօրին իլէ պիրլէշտիքտէ մա'լիւմ օլան էն գուվվէթլի էճզա ի նարիյէյի թէչքիլ էտէր, չէօյլէ քի էճզա ի մէղքիւրէ իւղէրինէ չէմսին պիր չէօ'լէսի պիլէ տիւչտէ, տէրհալ փաթլայը վէրիր։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր պու 'էօնսիւ-րիւն ահվալը հայաթտա ֆէվզ էլ'ատէ էհէմմի-յէթինէ բաղմէն տօզրուտան տօզրույա անտէն փէք ազ թէրքիպլէր թէչքիլ էտէ պիլիրիզ։ Էթրաֆըմըզտա միլեօնլարճա թօնէլաթօ հա-միզ ի սուրճ պուլունմասընա բաղմէն, ան-տէն պիր հապպէ պիլէ մօրֆին եախօտ ճէ-լընէն եախօտ եուսուրթա ազը եավտամայըզ։ Անճագ նէպաթի վէ հայվանի 'ազվիյէթլէրին թապի'ի քիմեախանէսինտէ 'ամիլ օլան 'աճիպ գուվվէթ ի հայաթիյէ, պու մատտէլէրին զըս-մը ա'զոմընը քէնտիլէրինն սօն 'էօնսիւրլէ-րինտէն եափըպ, համիզ ի սուրճըն զէրրէլէ-րինի պիր պինանըն մէրթէբ վէ թաչլարը միսիլլու քէնտիլէրին միւնասիպ մահալլէրինէ վազ' էտէ պիլիր։ Պիզ պու 'ազվիյէթլէրին քէնտիլէրին 'աճա"իպ մահնուլարընը մէյ-տանա կէթիրմէք իչիւն նէ կիպի սատէ, 'ատի, վէ պիր կէօնէ խասսիյէթլէրի հա"իզ օլմայան 'էօնսիւրլէրի գուլլանտըգլարընը կէօրտիւյիւմիւզտէ, անլէր թարաֆընտան կէօսթէրիլէն 'աճա"իպ գուվվէթլէրէ թէ'աճ-ճիւպ էթմէմէք էլիմիզտէն կէլմէտիյի միսիլ-լու, պու չէյ հայաթըն պէօյիւք վէ հալ օ-լունմագ սըրրընըն անճագ պիր զըսմը տըր տէյէ պիլիրիզ։

Ֆէզալիք քիմեէվի նօզթա ի նաղարատան պագարագ, պու զարիպ 'էօնսիւրիւն խավասս վէ մու'ամէլաթընը գանա'աթ պախչ սուրէթ-տէ իզահ էտէմէյիզ։ Նիհրօժէն հատտ ը զա-թընտա լա չէյ իսէ տէ, սա"իր սայքի 'այնի տէ-րէճէ պաթթալ 'էօնսիւրլէրլէ պիրլէշէրէք, պու վէճհլէ հասըլ օլան թէրքիպլէր էն գուվվէթլի վէ էասս ի քիմեէվի վէ ֆիզիդի խասսէլէր իրա"է էտէրլէր։ Պու քէյֆիյէթ էօլիւ մատ-տէնին 'ատէթա քէսպ ի հայաթ էթմէսի կիպի իսէ տէ, պունըն էսպապ ը մուճիպէսինի իզահ էտէ պիլէն հիչ պիր ուսուլ ը ֆէլսեֆէ եօգ տըր։ Քիմեակէրին իչի մատտէնին էչ-քևալ ը մուխթէլիֆէսինին խասսիյէթլէրի իլէ 'ալագատար օլան էմր ի վագը'ալարը թէտ-գիգ վէ գայտ էթմէք օլուպ, միւրուր ը զէ-ման իլէ պու էմր ի վագը'ալարտան 'ազլա մուվաֆըգ տիւչէն պիր ֆիքր փէյտա էտէ-պիլիր իսէք տէ, քեա"ինաթըն ա'րազ ու 'ա-լամէթլէրինի վազը սուրէթտէ անկլատագ-տան տահա խայը ուզազ ըզ։ Սէմավաթ վէ զէմինտէ խաթր ու խայալա կէլմէմիչ տահա չօգ նէճանէլէր մէվճուտ օլուպ, նէ գատար նիհայէթէ տօզրու թէգատտիւմ էտէրսէք, օլ նիսպէթլէ տա"իրէ կէնինչէյիպ, վիւճ'ատը պի նիհայէ օլտըղը թէպէյիւն էտէր։

Ա.ՑՐ ՊԱՒԼԸՂԸ
(Մ***ոմ Պէչ*)

Լ*ոքիմօլուլարըն պաչընա թիճարէթի այը պալըղը ավլամագ օլուպ, անլէր իչիւն պու հայվանըն հէր զըսմը զըյմէթտաո տըր։ Շատ-փանէա հէրինէ սըճագ սըճագ անըն զանընը փէչէրլէր։ անըն չէյ եախօտ փիչմիչ էթի էն լէզիզ թա'ամլարը օլուպ, անը եէմէքտէն ասլա պլըմազլար։ պաղըրսագլարընը հէրլէր, վէ գուրսաղընըն իչ թարաֆընը զափլայան զարը տախի պուզատան մա'մուլ գուվվպէլէ-րինին փէնճէրէլէրինտէ ճամ հէրինէ գուլլա-նըրլար։ Տէրիսի բուպալարընըն պիր զըսմը մուհիմմի օլաղը կիպի, այագ զապը, չա-տըր վէ գայըզ եավմագ իչիւն տախի պաչ-լըճա անտէն գուլլանըրլար։ Թուզլու սուտա այը պալըղընըն տէրիսինտէն մա'տա պաչզա պիր չէյ տայանմասաըղընատան, գայըզ եախ-մագ իչիւն եալընըզ անը գուլլանըրլար։ Տէ-նիզ այղըրընըն տէրիսինէ կէլինտիքտէ, պու տէրի գարըլարա մախսուս պիր նէվ' սանտալ իչիւն գուլլանըլըր իսէ տէ, նարին վէ ինճէ գայըզլար իչիւն չօգ զալըն կէլիր։

Էոքիմօլուլար այը պալըղընը քևամիլէն էօլտիւրտիւքտէն սօնկրա ավլամազլար։ Պա-լըղըն թէնէֆֆիւս էթմէսի իչիւն պուզըն իչինտէ խասսէթէն թէրպիյէ օլուննմըլ քէօ-փէյին գըշ մէվհումինտէ աչըղը պիր տէլիք պուլունտըգտա, ավճը տէլիյին եօլունը պու-լունճայատէք ղըպղընըլյա գարըն իչինի ա-րաչըրըր, վէ սօնկրա պիր թարաֆա չէքի-լերէք պա'զէն պալըղըն սէօնի ալընճայա գատար իքի կիւն իքի կէճէ պէքլէր։ Պիր իքի տագիգա կէչէր կէչմէզ ավճը զըպգընը տէլիքտէն իչէրլ սօգարագ հայվանըն պաչը-նա սափլար։ Հայվան պու տարպէյի եէմէսի 'ագապինտէ սիպէ տալըպ պիր գաչ գուլաճ էօթէյէ գաչար։ Սօնկրա ավճը թէտրիճէն պալըղը եօգարըյա չէքէր, վէ թէնէֆֆիւս տէլիյինի կէնիչէէտէրէք անը գարըն իւղէրի-նէ չըգարըր։ Այը պալըղը կիւնէչտ եաթ-ըղը էսնատէ Էոքիմօլու ավճը գարըն իւ-ղէրինէ ուղանարագ սիւրթիւնէ սիւրթիւնէ անա հագլայըր իսէ տէ, հայվան քէնտի ճինս-տինտէն օլան պիր պալըգ զանն էտէրէք իւրքմէզ։ Պու սըրատա ավճը պալըղըն իւ-ղէրինէ պիր նէվ' թէ"սիրլ օլան իլահիյի թէ-րէննիւմ էթմէյէ պաչլար։ Այը պալըղը էօլ-տիւրիւլտիւքտէ պիր զիյաֆէթ քիւչատ է-տիպ հէվի գօնչուլարը տա'վէթ էտէրլէր։ Իճ-րա էտիլէճէք իլք այինի պալըղըն պաչընա սու սէրիւէրէք անը թագտիս ու վագֆ էթ-մէք տիր։ Զօգ տէֆ'ա զիյաֆէթ թա'պիր էթտիքլէրի պալըղըն էթինի չէյ չէյ հէմէք-տէն 'իպտարէթ օլուպ, փիչէրիլլէր իսէ թուզ-լու սուտա վէ գանատա գայնատըրլար, վէ պէ-տէնի գազղանատան չըգարտըգտան սօնկրա միւսաֆիրլէր իչթիյազլէ սույունը իչէրլէր։

Այը պալըղընըն հէք տիւչմէնի ինսան տէյիլ տիր։ Ձինամ ը գուժպիյէտ պուլուս-նան այը տախի անըն խասսիմի իսէ տէ, հա-լընըզ անըն հաղընը հէմէյէճէք գատար տա քիպար տըր։ Այը չօգ տէֆ'ա պալըգ պուզ իւսթինատ ուչուտըղը վագֆ անը իւրքիւ-ճիւր իսէ տէ, պա'զէն տախի սու իչինտէ պատտըրըր։ Տէօրթ էթրաֆընը տիգգաթլա կէօզտէն կէչիրէն այը պալըղը քէնտինէ հաղլաչանը պուզ եըղընը զանն էտէրէք, թէհլիքէտէն գաչմագ պապընտա վաղիֆէսիզ պուլունուր, ֆագաթ ասնկրա էթրաֆընա պագմագտա իքէն, այը սույա տալար, վէ ա-չաղտան անը հաղալար։ Ձինամ ը գուժ-պիյէտ պուլունան այը պալըգլարը հավրուս-լարը իչիւն դար իչինտէ չուգուր գաղըպ, օրատան սույա էնէ պիլմէք իչիւն պիր տէ-լիք պրագըրլար։ Րիվայէթէ նաղարէն, այը պալըղըն զարտան մա'մուլ օլան պու էվճի-յինին իւղէրինէ հիւճում էտէրէք անը եըզար, վէ հավրուսընըն արտ այագլարընտան թու-թարագ սույըն իչինտէ անը չապալատըր։ Անա պալըգ հավրուսընըն եանընա կէլտի-

յինաէ՝ այը եավրու իլէ պէրապէր կէրի չէ-
քիլիր, ֆագաթ պալըզ եագլայըզընտա տի-
կէր փէնչէսիյլէ անա տախի հիւճում էյլէր։
Օլ սէմթլէրտէ պուլունան այըլարընն ֆիրա-
սէթ ու զէքեավկէթի հադընտա օլ գատար
չէյլէր նադլ օլունմըշ տըր քի, Նօրվէճիալը-
նըն պիրիսի այըտա օն ատէմ դուվվէթի վէ
օն պիր ատէմ 'ագլը օլտընընը պէյան էյլէ-
միշ տիր։

Ա՛յը պալըզը սուհուլէթլէ թէրպիյէ օլու-
նուպ, սահիպինէ պիր քէօփէքտէ օլան սըտգ
ու մուհապէթլէ եավիրընըր։ Պիզ պիր գաչ
այ պիր ատանէ այը պալըզը պէօյէտիք։ հայ-
վան իպթիտա գօրգագ վէ իւրքէք իտի իսէ
տէ, քէնտիսիյլէ միւլայէմէթի իւղրէ մու'ամի-
տէ պուլունտընըզմըզտան՝ ազ վագթտան ա-
լընըտը։ Պանա այը պալըզընը տօսթլարըմտան
օլան պիր զաթ լութֆէն իհսան էյլէմիշ իտի,
ֆագաթ ադընընըրում քի թուրթարզլարը էնտա-
տէ հայվանըն պաչը եարալանմըշ իտի։ Պիր ազ
վագթ ադամ եէմ եէմէյէ ալընտըրտըգ։ Էօնիւնէ պալըզ եէմի գօր իտիք,
ֆագաթ եէմէզ իտի։ Էն նիհայէ սույա պիր
գաչ տիրի պալըզ պրագըպ էօնիւնէ գօյմազը
տիւչիւնտիւք։ Պալըզտան վէք լօչլանըպ,
անիտէ եէտի պիթիրտի։ Պունտան պէօյլէ
անա էօլիւ եախօտ տիրի պալըզ եէտիրմէք
խուսուսընտա հիչ պիր միւչքիլաթա օղրա-
մասըզ, ֆագաթ պալըզ պուլունմատըզը
վագթ փիչմիչ խաթագօս եէմէք խաթէմէզ ի-
տի։ Իամինի վէրտիյմիզտէ թանըր, վէ քէն-
տիսինէ սունուլան եէմի ալմագ իչիւն մէր-
տիվէնտէն իքի իւչ այագ հօզարըյա չըզար,
վէ էվէ կիրէր, վէ սահիպինի կէօրտիւյիւնտէ
մէսէրրէթլինտէն նաչլ քէսքին սէյէլ պաղը-
րըր իտի։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱՔ

ԳԸԶԼԱՐԸՆ ԹԱ'ԼԻՄ ՈՒ ԹԷՐՊԻՅԷՍԻՆՏԷՆ ՄԱԳՍԷՏ

(32ԸՆԾԷ ՆԷ-ԽԷՒԷԷ պէՆԴԷՆ ՏԱպա'ՊԸ)

(Բ) Շայիրտլէրինին իքի ճինատէն օլմասը
վըթա-հիյէրին միւքէմմէլ սուրէթտէ միւ-
թէ'ալլիմ օլմալարընը թալէպ էտէր։

Դըզլարըն թա'լիմ ու թէրպիյէսի իչիւն
վըթա-հիյէրէ անճագ ճիւզ'ի թա'լիմ քեաֆի
տիր տէյիւ ֆարզ օլունսա պիլէ, օղլանլարա
տա իսօֆալըգ էթմէյէրի իտի'ամընը էր հալ-
տէ մէճպուրի գըլար։ Զիրա հիչ պիր սահի-
պի 'ագլ վալիտէյն հադգ սայմազ քի, միւս-
թագպէլտէ 'իլմ վէ սէն'աթըն պալասընտա
տօլայընըպ միւթալա'ա մէյտանլարը ճինան դա-
տար վասի', տէրևա դատար 'ամիդ օլաճագ
օլան, վէ պինա՞էն 'ալէյհ եիւքսէք տէրէճէ-
տէ թա'լիմ օլունմալարը զաթէն ֆարզ օլու-
նան օղլանլար 'էօմրլէրինին սապահընտա
նատան գըզ իսօֆալար իտարէսինէ թէրը օ-
լունսունլար։ Պէօյլէ պիր ճինսին թա'լիմինի
տէր 'էօհտէ էյլէյէն պիր վըթա-հիյէնին հէր հալ
անընն գապլիյէթ վէ մէյյէրինի էրքէն թան-
զիմ վէ իղնա' էտէճէք սուրէթլէ միւթէ'ալ-
լիմ օլմասը կէրէք տիր։

(Գ) վըթա-հիյլէյին գատըն թա՞իֆէսինէ միւ-
նասիպ պիր թիճարէթ թարիգի օլմասը գըզ-
լարըն թա'լիմ օլունմասընը էլղէմ գըլար։

Պու կիպի 'ազիզ վէ մէա՞ուլիյէթլի պիր
խըսմէթի սալթ ազէյ իչիւն տէր'էօհտէ էյ-
լէմէք թանէյն օլունամազ իսէ տէ, տօղրու
մագսատլէ օլան հէլալ իւճրէթի գատընըլար
'ազիմ պիր իմթիյազ 'ատտ էթմէլի տիրլէր։
Զիրա եազըն վագթատէք պու խըսմէթի
սայքի եալընըզ էրքէք իսօֆալար իճրա էտէր,
վէ գատընլարընն էնվա' ի թիճարէթ ուսուլ-
լէրի 'ումումէն վըթա-հիյէրին ալտընը էտնա
իւճրէթի պիլէ հասըլ էթմէզ իքէն, չիմտի
պու եիւզտէն նիչէ դըզլարընն, խուսուսա ֆա-
պիր թագըմընընն, պա'զէն քիւլլիյէն քէնտի
քէնտիլէրինի իտարէ, վէ հաթթա պա'զէն
միւհիմաճ վալիտէյլէրինէ մու'ավէնէթի էտէ-
ճէք դատար միւսթէֆիտ օլմալարը հադիդա-
թէն իդպալ վէ իհսան ը 'ազիմ 'ատտ օլունա-
մալը։ Ամէրիկա նիւալանընընն պիլէ պու թէ-
'ալլիւմ վէ թա'լիմ իմթիյազընա մալիք օլմա-
լարը պիր 'ատտ օլմամըշ տըր։ Իմտի պու
միւնասիպ դաղանճ գավուսընը հէր տէմ ա-
չըզ ոագլամագ վաճիպ տէյլի մի։

Սանի՞էն. Լայըճիւը պիր եարդըմճը օլմէ, եա-
եօ պիր էօ-նադուզը կիպի ֆունէա ընէչէլէնտէ նէ-
ապա 'ա՞իթ օլան խըտմէթլէր էզուլարընն 'ալ ժէրնե-
պէտէ ընա'լմ օլունմալարընը ֆարզ ետէր։

Դըզլարընն թա'լիմ ու թէրպիյէսինէ կէթի-
րիլէն էն պէօյիւք իմթիրազ պէլքի պու նօգ-
թատտա տըր։ Տա՞իմա իտտի'ա օլունուլօր քի,
սա՞իր հէր նէ մադսատ իչիւն օլուրսա օլ-
սունն, ֆագաթ պիր զէվճէ օլաճագ օլան զըզա
մէքթէպլէր թա'լիմինին էլղէմիյէթի եօզ տըր։
Պիր գարը անճագ պիր եարարմճը օլուպ,
էյէր պիր վէճինէ պիլկի վէ թա'լիմ մուգթա-
զի իսէ, օ տա էրքէյէ լազըմ տըր։

Ամմա պիր դըզ սալթ խըսմէթճիլիք եա
'ատի եարտըմճըլըգ մագսատինէ պինա՞էն
տանի պիր էրէ վէրիլսէ, պու մէրգումէնին
ճահիլ գալմասընը ֆարզ էթմէզ։ Հա՞նկը է-
ֆէնտի թէճրիպէսիզ հէմ ճահիլ պիր խըս-
մէթճիյի ուզուն վագթ խըսմէթինտէ սագ-
լար։ Հա՞նկը խաթուն քէնտի ճարիյէսինին
թա'լիմսիզլիք վէ ճէհալէթինէ թէհամմիւլ է-
տէր, քի պիր զէվճէ օլմազըգտա 'իլմ վէ
թէրպիյէնին պիր դըզա լիւզումը եօզ տըր
տէյլիմ։ Զէվճէլիք ճարիյէլիքտէն ո՞ւն պիր
հալ մը տըր։ Գօճանըն էֆէնտիւն կիպի ֆէթին
օլմասը դարընընն քէմալիյէթի իչիւն քեաֆի մի
տիր։ Բիմ սալթանաթ քէնտինէ 'ա՞իտ տէյլ
տիր տէյիւ պուտալա պիր զաթըն պիր փատի-
չահ միւշավիրի օլա պիլմէսինի իտտի'ա էթմէք
համագաթընտա պուլունուր։ Ֆագաթ պիր
զէվճէյի «Միւնանիսպ պիր եարտըմճը» քէլա-
մընըն մա'նա ի հազիգիսինճէ ալտագ, վէ
«Անչէր եէք վիւճուտ օլաճագլար» 'իպարէ-
սինին սահիհ մէֆհումընճա զէվճէյի զէվճիւ-
նին վիւճուտինին միւսավի փարչասը տէ-
յիւ տիւչիւնսէք մե՞էլէնին կէրչէքլիյինէ եա-
գընն կէչէճէյիզ։ Պիր գըզ միւնասիպ եար-
տըմճը, միւնասիպ րէֆիգ, միւնասիպ միւ-
տիր, միւնասիպ անա, միւնասիպ պիր զէվ-
ճէ, վէ զէվճինին միւսավի պիր գըսմը օլա
պիլմէք իչիւն, զիյատէ տէյիլսէ միւսավի
թա'լիմ ու թէրպիյէ ալմալը տըր։

Դարընըն զիքր էթտիյմիզ ֆարզը իսըս-
մէթլէրինի վէ սա՞իր պա'զը հալ ու քէյֆի-
յէթլէրի 'ամիզէն ահգաթա ալըր իսէք,
թա'լիմ ու թէրպիյէնին նէ՛ 'ազիմ էհէմմիյէ-
թի օլտընընը կէօրիւրիւզ։ Մէսէլա, էվվէլա
պիր գըզ պիր անա օլաճագ տէյիւ տիւչիւ-
նէլիմ, վէ էվլատ իլէ վալիտէ 'ալագասընճա
մէա՞ուլէյէ տիգգաթ էտէլիմ։ Անալար էվլատ-
լարը իչիւն թա'ամ փիչիրիրլէր, էլալիսէլէրին-
նի տիքիպ քիրլիլէրինի եըղգարլար, վէ էմզի-
րիպ պէօյիւտիւրլէր։ Հէր վալիտէ պունը է-
տէր իսէ տէ, հազիգի պիր վալիտէ պունը-
լարտան չօգ պիյատէսինի էտէր։

Հագիգի պիր վալիտէ հէմ տաճսի հազիգի պիր
խօֆա տըր։ Պիր ֆամիլիա անա վէ պապա
իլէ թէչէքքիւլ էտէր իսէ տէ, չօճուզլարը-
նըն թա'լիմ ու թէրպիյէսի սայքի քեամիլէն
վալիտէյ 'ա՞իտ տիր տէսէք եանըլմըշ օլ-
մայըզ։ Էվլատ թէրպիյէսինտէ պագանընն
տախի ղայրէթի օլմալը իսէ տէ, պիզ զարուր
պու խըսմէթի էքսէրիյէ անա իւզէրինտէ գա-
լըյօր։ Պագանընն մէչղուլիյէթի 'ումումէն
խարիճտէ օլտընընտան, չօճուզլար պիւթիւն
կիւն վալիտէյէրինին իտարէ վէ թէրպիյէսինէ
թէրք օլունըրլար։

Չօճուզլարը իտարէ վէ թա'լիմ պագընտա
պիր վըթա-հէ իչիւն հէր նէ տէհնիլտի իսէ,
անա օլաճագ պիր գըզ իչիւն տահա ղիյա-
տէսի տէհնիլմէլի տիր։ Պիր վըթա-հէ քէն-
տինէ թէհլիմ օլունան սիւգեանընն թէմէլինա-
տէ իչլէյէճէք օլտընը իչիւն միւքէմմէլ սուռ-
րէթտէ միւթէ'ալլիմ օլմալը իսէ, պիր անա
տահա եվվէլ եվլատընըն էսասընըն նադլիք
զըմընտա իչլէյէճէք տիր։ Պիր վըթա-հէ չա-
յիրտանըն ույանմըշ ֆիքր վէ մէյյէրինի թա'-
լիմ վէ թէչքիլ էտէճէք իսէ, պիր վալիտէ
պու ույանմըշ թագպի'աթ վէ գագվիյէթլէրին
զօնչէ օլտընը էհտատէ 'ամիլ օլաճագ տըր։
Չօճուզլարընըն ֆիքրինի թա'լիմ, թէչքիլ վէ
թէնվիր էթմէքտէ, անլէրէ խնսանիյէթ, վէ
հիքմէթին սատէ ամմա տիրի էսասլարընը
էօյրէթմէքտէ իլք խօճա քէնտիսի օլաճագ
տըր։ Պու խըսմէթին էհէմմիյէթինի, ճէլալ
վէ 'ալալըզընը պէյան էթմէք իչիւն պա'զը
զաթլար վալիտէյի «Իլահէ» թէհմիյէ էյլէմիշ-
լէր, զիրա ինսան պիր չօճուզա էյի պիր չէքլ
վէրմէք իչիւն իսալգ էթմէք կիպի իլահի
գուտրէթէ միւհիմաճ տըր։ Պինա՞էն 'ալէյհ
նաճըլ թա'լիմ ու թէրպիյէ կէօրմէյէրէք պիր
գըզըն վալիտէյիյէ լայըգ օլաճագընը գապուլ
էտէլիմ։ Էվվէթ, վարսըն պիրի գըզլար հէ-
քիմ մի օլաճագլար քի 'իլմի թէչրիհ օգու-
յօրլար տէսին։ Լաքին պու 'իլմին սատէ է-
սասլարընտա կէօրէ նէֆսինի վէ եվլատընը
գայըրմաղը, վէ քիչիճ-քիլիճքտէ չօճուզլարընը
սաղլամ վիւճուտէ մալիք էթմէյի պիլմէյէն պի-
րի անա տէհնմէյէ սէզա տէյլ տիր։ Վարսըն 'իլ-
մի հիսապընն նէ՞ լիւզումը վար, գըզըմ թիճա-
ճար մը օլաճագ տէսին։ Լաքին սատէ հիսապ
էսասլարընը էրքէն քիչիճ-քիլէրինին պինինէ
հէրկէսիրմէք հիւնէրինի պիլմէյէն նահագդ
իւզրէ անա թէսմիյէ օլունուր։ Ա՛գլը վէ աթ-
վարը թա'լիմինէ պիրի եվլատընը նէ տէրէճէ
սէվկէ տէ թա'լիմ վէ թանզիմ էտէմէզ։ Պիր
չօճուգ իթա'աթ, սէպաթ, տիյանէթ վէ հիք-
մէթին էն 'ալա տէրսինի եալընըզ պիր վալի-
տէնին մուհապէթի վէ իղտամը իլէ էօյ-
րէնիր։

Մէչհուր վէ տինատար զաթլար էն չօգ վա-
լիտէյէրի թէ'սիրինէ մինննէթատար տըրլար։
Գանէթ նատ ֆէյլէսոֆըն վալիտէսի հադգընը-
տա տէնիր քի, օղլու տահա քիչիճ՛պիր չօ-
ճուգ իքէն նադլիք էլէրինտէն թուրթուպ կէղ-
տիրիր, վէ եօլ քէնարընտա բասթ կէլտիքէյ-
րի չիչէքլէրին խամէրինի էօյրէտէրէք, թա-
պի'աթ վէ հիւան իչիւն տէրուննինտէ պիր
հէվէս ույանտըրըր իտի։ Հէղի կիպի իհմալ-
ճը, վէ օղուլլարը կիպի եարատագ զաթլար
եանընտա հուզրէթ ի Սամուէլ կիպի պիր Ալ-
լահ ատէմինին փարլատըճը, Սննա կիպի
տինատար պիր վալիտէնին տու'ալարընըն, վէ
չօճուզը հադգընտա օլան իղտամ վէ թէտ-
պիրինին սէմթէրէսի տէյլ մի տիր։ Տիմոթէոս
վէ Մր. Մուտի կիպի զաթլարըն 'էօմրլէրինի-
տէ վալիտէյէրինին իղտամ վէ թագվասը փար-
լամագտա տըր։ Զօգ միւսրիֆ եվլատլար
սալթ միւթթագի վալիտէյէրինտէն քիչիճ-
չաղլարընտա իչիթմիչ իսիքլէրի տու'ա եա
իլահի եա նատիհաթլարընն միւ՞էսիր զիքրի
իլէ փէտէրլէյէրինին եվլինէ տէօմիւչլէր։ Էլ ան
չօգ մէչհուր Իսրիսթիյանլար ֆամիլեա 'էօմ-

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱՔ

ԳԸԶԼԱՐԸՆ ԹԱ'ԼԻՄ ՈՒ ԹԷՐՊԻՅԷՍԻՆՏԷՆ ՄԱԳՍԷՏ

(32ԸՆԾԷ ՆԷ-ԽԷՒԷԷ պէՆԴԷՆ ՏԱպա'ՊԸ)

(Բ) Շայիրտլէրինին իքի ճինատէն օլմասը վըթա-հիյէրին միւքէմմէլ սուրէթտէ միւ-թէ'ալլիմ օլմալարընը թալէպ էտէր։

Դըզլարըն թա'լիմ ու թէրպիյէսի իչիւն վըթա-հիյէրէ անճագ ճիւզ'ի թա'լիմ քեաֆի տիր տէյիւ ֆարզ օլունսա պիլէ, օղլանլարա տա իսօֆալըգ էթմէյէրի իտի'ամընը էր հալ-տէ մէճպուրի գըլար։ Զիրա հիչ պիր սահի-պի 'ագլ վալիտէյն հադգ սայմազ քի, միւս-թագպէլտէ 'իլմ վէ սէն'աթըն պալասընտա տօլայընըպ միւթալա'ա մէյտանլարը ճինան դա-տար վասի', տէրևա դատար 'ամիդ օլաճագ օլան, վէ պինա՞էն 'ալէյհ եիւքսէք տէրէճէ-տէ թա'լիմ օլունմալարը զաթէն ֆարզ օլու-նան օղլանլար 'էօմրլէրինին սապահընտա նատան գըզ իսօֆալար իտարէսինէ թէրը օ-լունսունլար։ Պէօյլէ պիր ճինսին թա'լիմինի տէր 'էօհտէ էյլէյէն պիր վըթա-հիյէնին հէր հալ անընն գապլիյէթ վէ մէյյէրինի էրքէն թան-զիմ վէ իղնա' էտէճէք սուրէթլէ միւթէ'ալ-լիմ օլմասը կէրէք տիր։

(Գ) վըթա-հիյլէյին գատըն թա՞իֆէսինէ միւ-նասիպ պիր թիճարէթ թարիգի օլմասը գըզ-լարըն թա'լիմ օլունմասընը էլղէմ գըլար։

Պու կիպի 'ազիզ վէ մէա՞ուլիյէթլի պիր խըսմէթի սալթ ազէյ իչիւն տէր'էօհտէ էյ-լէմէք թանէյն օլունամազ իսէ տէ, տօղրու մագսատլէ օլան հէլալ իւճրէթի գատընըլար 'ազիմ պիր իմթիյազ 'ատտ էթմէլի տիրլէր։ Զիրա եազըն վագթատէք պու խըսմէթի

սայքի եալընըզ էրքէք իսօֆալար իճրա էտէր, վէ գատընլարընն էնվա' ի թիճարէթ ուսուլ-լէրի 'ումումէն վըթա-հիյէրին ալտընը էտնա իւճրէթի պիլէ հասըլ էթմէզ իքէն, չիմտի պու եիւզտէն նիչէ դըզլարընն, խուսուսա ֆա-պիր թագըմընընն, պա'զէն քիւլլիյէն քէնտի քէնտիլէրինի իտարէ, վէ հաթթա պա'զէն միւհիմաճ վալիտէյլէրինէ մու'ավէնէթի էտէ-ճէք դատար միւսթէֆիտ օլմալարը հադիդա-թէն իդպալ վէ իհսան ը 'ազիմ 'ատտ օլունա-մալը։ Ամէրիկա նիւալանընընն պիլէ պու թէ-'ալլիւմ վէ թա'լիմ իմթիյազընա մալիք օլմա-լարը պիր 'ատտ օլմամըշ տըր։ Իմտի պու միւնասիպ դաղանճ գավուսընը հէր տէմ ա-չըզ ոագլամագ վաճիպ տէյլի մի։

Սանի՞էն. Լայըճիւը պիր եարդըմճը օլմէ, եա-եօ պիր էօ-նադուզը կիպի ֆունէա ընէչէլէնտէ նէ-ապա 'ա՞իթ օլան խըտմէթլէր էզուլարընն 'ալ ժէրնե-պէտէ ընա'լմ օլունմալարընը ֆարզ ետէր։

Դըզլարընն թա'լիմ ու թէրպիյէսինէ կէթի-րիլէն էն պէօյիւք իմթիրազ պէլքի պու նօգ-թատտա տըր։ Տա՞իմա իտտի'ա օլունուլօր քի, սա՞իր հէր նէ մադսատ իչիւն օլուրսա օլ-սունն, ֆագաթ պիր զէվճէ օլաճագ օլան զըզա մէքթէպլէր թա'լիմինին էլղէմիյէթի եօզ տըր։ Պիր գարը անճագ պիր եարարմճը օլուպ, էյէր պիր վէճինէ պիլկի վէ թա'լիմ մուգթա-զի իսէ, օ տա էրքէյէ լազըմ տըր։

Ամմա պիր դըզ սալթ խըսմէթճիլիք եա 'ատի եարտըմճըլըգ մագսատինէ պինա՞էն տանի պիր էրէ վէրիլսէ, պու մէրգումէնին ճահիլ գալմասընը ֆարզ էթմէզ։ Հա՞նկը է-ֆէնտի թէճրիպէսիզ հէմ ճահիլ պիր խըս-մէթճիյի ուզուն վագթ խըսմէթինտէ սագ-լար։ Հա՞նկը խաթուն քէնտի ճարիյէսինին թա'լիմսիզլիք վէ ճէհալէթինէ թէհամմիւլ է-տէր, քի պիր զէվճէ օլմազըգտա 'իլմ վէ թէրպիյէնին պիր դըզա լիւզումը եօզ տըր տէյլիմ։ Զէվճէլիք ճարիյէլիքտէն ո՞ւն պիր հալ մը տըր։ Գօճանըն էֆէնտիւն կիպի ֆէթին օլմասը դարընընն քէմալիյէթի իչիւն քեաֆի մի տիր։ Բիմ սալթանաթ քէնտինէ 'ա՞իտ տէյլ տիր տէյիւ պուտալա պիր զաթըն պիր փատի-չահ միւշավիրի օլա պիլմէսինի իտտի'ա էթմէք համագաթընտա պուլունուր։ Ֆագաթ պիր զէվճէյի «Միւնանիսպ պիր եարտըմճը» քէլա-մընըն մա'նա ի հազիգիսինճէ ալտագ, վէ «Անչէր եէք վիւճուտ օլաճագլար» 'իպարէ-սինին սահիհ մէֆհումընճա զէվճէյի զէվճիւ-նին վիւճուտինին միւսավի փարչասը տէ-յիւ տիւչիւնսէք մե՞էլէնին կէրչէքլիյինէ եա-գընն կէչէճէյիզ։ Պիր գըզ միւնասիպ եար-տըմճը, միւնասիպ րէֆիգ, միւնասիպ միւ-տիր, միւնասիպ անա, միւնասիպ պիր զէվ-ճէ, վէ զէվճինին միւսավի պիր գըսմը օլա պիլմէք իչիւն, զիյատէ տէյիլսէ միւսավի թա'լիմ ու թէրպիյէ ալմալը տըր։

Դարընըն զիքր էթտիյմիզ ֆարզը իսըս-մէթլէրինի վէ սա՞իր պա'զը հալ ու քէյֆի-յէթլէրի 'ամիզէն ահգաթա ալըր իսէք, թա'լիմ ու թէրպիյէնին նէ՛ 'ազիմ էհէմմիյէ-թի օլտընընը կէօրիւրիւզ։ Մէսէլա, էվվէլա պիր գըզ պիր անա օլաճագ տէյիւ տիւչիւ-նէլիմ, վէ էվլատ իլէ վալիտէ 'ալագասընճա մէա՞ուլէյէ տիգգաթ էտէլիմ։ Անալար էվլատ-լարը իչիւն թա'ամ փիչիրիրլէր, էլալիսէլէրի-նի տիքիպ քիրլիլէրինի եըղգարլար, վէ էմզի-րիպ պէօյիւտիւրլէր։ Հէր վալիտէ պունը է-տէր իսէ տէ, հազիգի պիր վալիտէ պունը-լարտան չօգ պիյատէսինի էտէր։

Հագիգի պիր վալիտէ հէմ տաճսի հազիգի պիր խօֆա տըր։ Պիր ֆամիլեա անա վէ պապա իլէ թէչէքքիւլ էտէր իսէ տէ, չօճուզլարը-նըն թա'լիմ ու թէրպիյէսի սայքի քեամիլէն վալիտէյ 'ա՞իտ տիր տէսէք եանըլմըշ օլ-մայըզ։ Էվլատ թէրպիյէսինտէ պագանընն տախի ղայրէթի օլմալը իսէ տէ, պիզ զարուր պու խըսմէթի էքսէրիյէ անա իւզէրինտէ գա-լըյօր։ Պագանընն մէչղուլիյէթի 'ումումէն խարիճտէ օլտընընտան, չօճուզլար պիւթիւն կիւն վալիտէյէրինին իտարէ վէ թէրպիյէսինէ թէրք օլունըրլար։

Չօճուզլարը իտարէ վէ թա'լիմ պագընտա պիր վըթա-հէ իչիւն հէր նէ տէհնիլտի իսէ, անա օլաճագ պիր գըզ իչիւն տահա ղիյա-տէսի տէհնիլմէլի տիր։ Պիր վըթա-հէ քէն-տինէ թէհլիմ օլունան սիւգեանընն թէմէլինա-տէ իչլէյէճէք օլտընը իչիւն միւքէմմէլ սուռ-րէթտէ միւթէ'ալլիմ օլմալը իսէ, պիր անա տահա եվվէլ եվլատընըն էսասընըն նադլիք զըմընտա իչլէյէճէք տիր։ Պիր վըթա-հէ չա-յիրտանըն ույանմըշ ֆիքր վէ մէյյէրինի թա'-լիմ վէ թէչքիլ էտէճէք իսէ, պիր վալիտէ պու ույանմըշ թագպի'աթ վէ գագվիյէթլէրին զօնչէ օլտընը էհտատէ 'ամիլ օլաճագ տըր։ Չօճուզլարընըն ֆիքրինի թա'լիմ, թէչքիլ վէ թէնվիր էթմէքտէ, անլէրէ խնսանիյէթ, վէ հիքմէթին սատէ ամմա տիրի էսասլարընը էօյրէթմէքտէ իլք խօճա քէնտիսի օլաճագ տըր։ Պու խըսմէթին էհէմմիյէթինի, ճէլալ վէ 'ալալըզընը պէյան էթմէք իչիւն պա'զը զաթլար վալիտէյի «Իլահէ» թէհմիյէ էյլէմիշ-լէր, զիրա ինսան պիր չօճուզա էյի պիր չէքլ վէրմէք իչիւն իսալգ էթմէք կիպի իլահի գուտրէթէ միւհիմաճ տըր։ Պինա՞էն 'ալէյհ նաճըլ թա'լիմ ու թէրպիյէ կէօրմէյէրէք պիր գըզըն վալիտէյիյէ լայըգ օլաճագընը գապուլ էտէլիմ։ Էվվէթ, վարսըն պիրի գըզլար հէ-քիմ մի օլաճագլար քի 'իլմի թէչրիհ օգու-յօրլար տէսին։ Լաքին պու 'իլմին սատէ է-սասլարընտա կէօրէ նէֆսինի վէ եվլատընը գայըրմաղը, վէ քիչիճ-քիլիճքտէ չօճուզլարընը սաղլամ վիւճուտէ մալիք էթմէյի պիլմէյէն պի-րի անա տէհնմէյէ սէզա տէյլ տիր։ Վարսըն 'իլ-մի հիսապընն նէ՞ լիւզումը վար, գըզըմ թիճա-ճար մը օլաճագ տէսին։ Լաքին սատէ հիսապ էսասլարընը էրքէն քիչիճ-քիլէրինին պինինէ հէրկէսիրմէք հիւնէրինի պիլմէյէն նահագդ իւզրէ անա թէսմիյէ օլունուր։ Ա՛գլը վէ աթ-վարը թա'լիմինէ պիրի եվլատընը նէ տէրէճէ սէվկէ տէ թա'լիմ վէ թանզիմ էտէմէզ։ Պիր չօճուգ իթա'աթ, սէպաթ, տիյանէթ վէ հիք-մէթին էն 'ալա տէրսինի եալընըզ պիր վալի-տէնին մուհապէթի վէ իղտամը իլէ էօյ-րէնիր։

Մէչհուր վէ տինատար զաթլար էն չօգ վա-լիտէյէրի թէ'սիրինէ մինննէթատար տըրլար։ Գանէթ նատ ֆէյլէսոֆըն վալիտէսի հադգընը-տա տէնիր քի, օղլու տահա քիչիճ՛պիր չօ-ճուգ իքէն նադլիք էլէրինտէն թուրթուպ կէղ-տիրիր, վէ եօլ քէնարընտա բասթ կէլտիքէյ-րի չիչէքլէրին խամէրինի էօյրէտէրէք, թա-պի'աթ վէ հիւան իչիւն տէրուննինտէ պիր հէվէս ույանտըրըր իտի։ Հէղի կիպի իհմալ-ճը, վէ օղուլլարը կիպի եարատագ զաթլար եանընտա հուզրէթ ի Սամուէլ կիպի պիր Ալ-լահ ատէմինին փարլատըճը, Սննա կիպի տինատար պիր վալիտէնին տու'ալարընըն, վէ չօճուզը հադգընտա օլան իղտամ վէ թէտ-պիրինին սէմթէրէսի տէյլ մի տիր։ Տիմոթէոս վէ Մր. Մուտի կիպի զաթլարըն 'էօմրլէրինի-տէ վալիտէյէրինին իղտամ վէ թագվասը փար-լամագտա տըր։ Զօգ միւսրիֆ եվլատլար սալթ միւթթագի վալիտէյէրինտէն քիչիճ-չաղլարընտա իչիթմիչ իսիքլէրի տու'ա եա իլահի եա նատիհաթլարընն միւ՞էսիր զիքրի իլէ փէտէրլէյէրինին եվլինէ տէօմիւչլէր։ Էլ ան չօգ մէչհուր Իսրիսթիյանլար ֆամիլեա 'էօմ-

բիւնին սպասաընտա վալիտէլերինին թէ՞սի-
րի իչիւն Ալլահա համա էթմէքտէ տիրլեր։

Միլլէթիմիզտէ ֆամիլեալարըն ահվալը հա-
զըրէսինի պու ֆարզ օլունանա մուդայէսէ
էթսէք անը նէ տէրէճէ աճըլը պիր հալտա
պուլունըրզ։ Էքսեր ֆամիլեալարտա ֆամիլեա
թէրպիյէսինին ճիամինտէն մա՛տա իսմի տէ
պուլունմայըպ, չօճուղլարըն նիչէ էհէմմ սու՞-
ալ վէ ճէվապլարը՝ անլերի թէնվիր վէ թա՛-
լիմ իչիւն էն միւնասիպ ֆուրսաթ սայըլա-
ճագ հէրտէ չօգ տէֆա՝ վալիտէլերինին խըզմ ու
թա՛զիրի իւէ սուստուրուլուր։ Փէք չօգ
վալիտէլեր տիւզ օգումտաղը պիւէ պիլմէզ ի-
քէն, նա՞սըլ պու մագուլէլերտէն էվլատլարը-
նա թա՛լիմ ու թէրպիյէնին դըյմէթինի թէֆ-
հիմէ մէքթէպ վէ մէտրէսէլերի թէշվիգ է-
տէ պիլմէք մէ՛մուլ օլունսուն։ Պիւթիւն կիւն
հասէտ, ղէմմ վէ նապէճա միւսահէպտաան
մա՛տա պիր ֆաղիլէթ իշլէմէյէն վալիտէ թէ՞-
սիրինտէն նա՞սըլ ՛ադիլ, ֆագիլ վէ սահիպ ի
թէտպիր պիր ատէմ մէյտանա կէլէ պիլսին։
Միւք ու միլլէթիմիզին մուվաֆֆագիյէթի
ֆամիլեա ՛էօմրիւնիւ թէրճի՛ էտէճէք օլան
միւթէ՛ալիմ դըղլարա մէրպութ տըր։

(Մոպա՛ծը վար)

Մար՛աչ — ԵԼԻՇԱ Կ. ԸՈՒՊԵՒԱՆ

Յուլիս, 15, 1889

ԻԼՀԱՄ

Պու մուհիմմ մէս՞էլէյինին միւթալէ՛աընտա
չու իքի խուսուսա ադոէմմէ տիդաթ էթ-
մէքճիյիմիզ վէ պիւթիւն պահարմըզտա ան-
լերի խաթրըմըզտա սաղլամագլըղմըզ լճագ
էտէր։ Էվվէլա. Մէս՞էլէյին էհէմմիյէթ վէ ՛ալա-
դէրինէ ֆոտճէնը նաէտուէ եալէճէնիէ։ Իլհամ Ալ-
լահա ՛ա՞իտ պիր մէս՞էլէ օլաըղընտան, անը
էղհէր ճիհէթ թէքմիլէյն տէրք էթմէք իւմիտ
վէ իտաի՛ասընտա պուլունմամալը իդ։ Անտէ
քէչճ էտէմէիյիմիզ էսրարա թէսաահիւճ է-
տէճէյիմիզ փէք թաալի՛ի տիր։ Սանիյէն. Հա-
չէնէմըը վէ եալընըզ հաչէնէմըը էչճ էրմէ+ ապը-
ալընա պո՞լսանմալը էդ։ Պունը թագրիր էթմէք
փէք զօլայ իսէ տէ, միճէպլինճէ ՛ամել էթ-
մէք փէք կիւճ տիր։ Զիրա նիչէ տէֆ՛ա պի-
ղէ փէք ըզյմէթլի օլան պա՛զը էֆքեար վէ
զանընչարըմըզ օլուր քի, անլերտէն վազ կէչ-
մէք իսթէմէյիզ, վէ անլերի զայ՛ էթմէքլէ
փէք պէօյիւք չէյլէր զայ՛ էտէճէյիմիզի զանն
էտէրիզ։ Ֆագաթ հազիդաթատն զօրգմագ-
լըզ էն ալչագ պիր զօրգագլըգ, վէ պիլ ՛աքս
հազիդաթա վէ հալընըզ հազիդաթա սատըզ
պուլունմագլըզ, վէ անա կէօրէ ՛ամել էյլէ-
մէքլիք էն պէօյիւք պիր մէրալիք տիր։

Իսմի պու իքի մէպտէ խաթրըմըզտա օ-
լարագ սու՞ալ էտէրիզ.

Էվվէլա. Իլհամ նէ՞ տէր։

՛Ուսմուսի պիր մա՛նատա ալարագ տէրիզ
քի, Իլհամ, ճիւէ ե ինսանիյէ հասըլ, վէ ղնպա՛ը
Ալլահ օլան պէր մա՛լ-մալ տըր։

Իլհամտա իքի ՛իւնսիւր պուլունըպ, պէրէ
միւհիմ օլան զաթըն տէրուննինտէ հասըլ
օլան ճիւէրէ պէր ընեպէտի՞ւ. վէ օլ պէրէ պու
թէպէտտիւլիւն խարճինճ ղնպա՛ը, ևա՛նի Ալ-
լահ ատը։ Վէ հազիդի իլհամ պու իքինին
իմթիճագը նէթիճէսի տիր։ Շէօյլէ քի պիր
ատէմ տէրուննինտէ խուսուսի պիր թէպէտ-
տիւլ, ևէնի պիր հազիդաթ ևախատ էսքի
հազիդաթըն ևէնի պիր ճիհէթինի միւնքէչիճ
կէօրմէզ իսէ, խարիճի օլան սա՞իր հալ ու
քէյֆիյէթլէր, օլ զաթը միւհիմ պիր քիմսէ
զըլամազլար։ Վէ ևախատ պիր ատէմ քէնտի
տէրուննինտէ ևէնի պիր հազիդաթըն պիրտէն
զահիր օլաըղընը պուլուր իսէ, ֆագաթ պու
մա՛լիւմաթ Ալլահ թարաքընատան իլհագ օ-
լունմըշ օլմայըպ, անճագ ֆիքրին թասլի՛լ
դուվվէթլէրինին իսթի՛մալի իւէ թահսիլ օ-
լունմըշ օլան պիր մա՛լիւմաթ իսէ, պու տա-
խի պիր իլհամ սայըլամազ։

Վագա՛ա պիր ճիհէթտէն պագարագ ճիւմ-
լէ մա՛լիւմաթլարըմըզ, խուսուսա եէնի մա՛-
լիւմաթլարըմըզ պիրէր իլհամ ՛ատտ օլուն
նա պիւիրլեր։ Զիրա ճիւմլէ հազիդաթ-
լարըն մէնպա՛ը Ալլահ ատը։ Վէ էն քիւ-
չիւք հազիդաթլարը պիւէ պիղ քէնտիմիզ
հասըլ էթմէյօրըզ, իւլա մուճթահիդ օլան չօլ
ֆիքր ի իլահինին տա՛իմի հուզուրը վէ ՛ամել
էթմէսի իւէ անլերի պիւիյօրըզ, ևա՛նի անլերի
պիղէ Ալլահ քէչճ էտիյօր։ Զիրա պիղ անըն
նուրըննատա նուր կէօրիւրիւզ։ Մէզմ. 36. 9։

Պիղէ միւնքէչիճ օլան հազիդաթլարը Ալ-
լահ իքի թարիղէ իլճար էտէր։ Պիրի. Ալ-
լահըն՝ ֆախրօֆքընը ճէլճ՞ո՞ օլմասը վէ ճէլճ՞ո՞-
պէնճիկէ պէնմ էհլի՞ ևէ՞մ էհլի՞ պէր։
Պու ՛ամելինատէ պիր թագըմ հազիդաթլար,
մէպտէ՞լէր, զավա՛իա վէ մազսէտլեր վէ քէ-
մալ զահիր օլմագտա տըր։ Պիւ ֆարզ, պիր
չիչէյին մէվճուտ օլմասընտա պիր թագըմ
մաթէմաթիգի հազիդաթլար, պա՛զը մագսէտ,
հիւան վէ զայրի կիպի ՛ադիլ ՛իւնսիւրլեր զա-
հիր օլուր։ Պունլար պիր ՛ադիլ մէնպա՛ատան
զուճուր էտիյօր։ Ատէմտէ տախի պու հա-
զիդաթլարը տէրք էտէճէք պիր գուվվէ ի
՛ադիլիյէ պուլունտըզընտան, օլ հազիդաթլա-
րը ատէմ պիւիր։ Ֆագաթ պու բուտտա Ալլահ
տօղրուտան ինսան ֆիքրինտէ քէնտի հագ-
ղընտա մա՛լիւմաթ հուսուսի իչիւն ա՛մել էթ-
մէքտէ տէյիլ տիր։ Իւլա օլ չիչէյին մէվճուտ
օլմասը իչիւն ՛ամել էտիյօր, վէ անտէ ՛ամել
էտէր իքէն քէնտի ՛ամելի իւէ ինսանա զա-
հիր օլուր։

Ալլահըն պու նէվ՛ ՛ամելինտէն հազիդաթ
էօյրէնիպ, օլ հազիդաթըն մէնպա՛ը Ալլահ
օլըղընը հիսս էտէր իսէք, պունա ՛ահտ՞ի
ելճմ թէամիյէ օլունըր։

Պա՛զէն տախի Ալլահ տօղրուտան ինսանա զա-
հիր օլմա՞ էդ։ Շէօյլէ քի Ալլահ
Մովսէս պուլութտան սէօյլէտիյինտէ, անըն
մէվճուտ օլմասը իչիւն, տախատ պուլութըն
թէրճիմի իչիւն ՛ամել էտէր իքէն, Մովսէ-
սին ֆիքրինտէ քէնտի հագղընտա մա՛լիւմաթ
հասըլ էթմէտի, իւլա տօղրուտան Մովսէս
քէնտինի պիւտիրմէք իչիւն ՛ամել էյլէտի։
Սօղրատըն տախատ իսքէնտէ ի ՛ազիմին
՛էօմրիւնտէ պիր իլահի իտարէ կէօրէ պիւիւ-
րիզ։ Լաքին անլեր պիր ևուհանն միւլէթի ա-
րատընտա զահիր օլան նէճիպ վէ ֆէթրին
զաճլար օլմալարըյլէ, անճագ ֆէրտճէ մէվ-
ճուտիյէթլերի վէ թարիհտէ իհրազ էթմիչ
օլաըղլարը մէվգի՛ իչիւն լազըմ օլաըղընա
կէօրէ անլերին ՛էօմրիւնտէ պիր իլահի հու-
զուր կէօրիւրիւզ։ Լաքին Ցիսուսըն ՛էօմ-
րիւնտէ Ալլահըն տօղրուտան քէնտինի պիղէ
իզհար էթմէք իչիւն ՛ամել էթմիյինի կէօ-
րիւրիւզ։

Ալլահըն պէօյլէ տօղրուտան ՛ամել էթմէ-
սինին նէթիճէսի հալինտէ ֆիքր ի ինսանիտէ
հասըլ օլան մա՛լիւմաթա խուսուսէ էլճմ տէ-
նիւիր։

Իլհամըն պու իքի մա՛նալարընը նէ+պէնէ-
բէնճէ ընեֆբէէ էրմէ+ւնէնէղ էլղմ պէր։ Զիւնքի
նիչէ տէֆ՛ա անճագ թասլի՛աթատա զահիր օ-
լան պիր հազիդաթը պիր քիմսէ նէնի վէ
խուսուսի պիր թարղտա կէօրիւզ, (պուրա-
տտա «թասլի՛աթ» թա՛սլիրինի կէնիլ մա՛նա-
սընտա դուղանըյօրըզ, չէօյլէ քի ինսան
տախի անտէ միւնտէրիճ տիր), օլ հազիդա-
թըն Ալլահա օլան ՛ալագասընը պէլլի պիր
սուբէթտէ հիսս էտէր, վէ պու հիսսի խու-
սուսի պիր թարղտա Ալլահտան իլհամ զանն
էտէրէք խուսուսի իլհամ իտաի՛ասընտա պու-
լունըր։ Պէօյլէ պիր սըրատտա մէղքիւր իքի
ճինս իլհամը թէֆհիհ էթմէքլէ մէս՞էլէյի
հալ էտէ պիլիրիզ։ Մէսէլա, Սօղրատտ ախ-
լագի մէպտե՞լէրինի թա՛լիմ էտէր իքէն, ան-
լերի՝ քէնտինին «Տէմոնու,» ևա՛նի իլահի
հուզուր քէնտինէ քէչճ էթմէքտէ օլաըղընը
իտաի՛ա էյլէտի։ Պիղ իսէ պունը չու սուս-
րէթտէ թէֆհիր էտէրիզ. Սօղրատտ միւշահէ-
տէ էթտիյի ախլագի մէպտե՞լէրին Ալլահա
օլան ՛ալագասընը էօյլէ պէրրագ վէ գուվվէթ-
լի պիր թարղտա կէօրտիւքի, անլերի իլահի
պիր մէնպա՛տան էօյրէնիյօր զանն էթտի։

Օլ պիր թարաֆտան խուսուսի իլհամ իւէ
՛ուսմուսի իլհամընն ՛ալաֆասընը պոխէ եչի անկը-
ֆախլագընըզ էլղմ պէր։ Զիւնքի խուսուսի իլ-
համտա ՛ուսմուսի տախի չամիլ տիր։ Պունլարըն իքիսի տախի հազիդաթ օլուպ, իքիսի տէ Ալլահը իզհար էտէն հազիդաթլար տըր. իքիսի տէ ֆիքր ի ինսանիյէ թագտիմ օլունան վէ ինսանըն անլերի տէրք էտէ պիլէճէյի հա-
դիգաթլար տըր։ Պինա՞էն ՛ալէյհ եէքարիկէ-
րինին միւթէմմիմի ՛ատտ օլունա պիլիրլեր։
Շէօյլէ քի պիրի ՛ուսմուսի օլաըղը իչիւն օլ պիրինտէն աղ էհէմմիյէթլի, ևախատ օլ պիրի խուսուսի օլաըղը իչիւն օլ պիրինտէն զիյա-
տէ նուճուղլու ՛ատտ օլունմամալը տըր։ Գօնչուսըզա հիյլէ էթմէնին ևանկիզ օլաը-
ղը խուսուսի իլհամ օլմայարագ վիճանըմըզ
վաաըթասըյլէ պիղէ քէչճ օլունտաղը, վէ Ցի-
սուս Քրիստոսա իման էթմէք ֆարզ օլաըղը
խէ խուսուսի իլհամ իւէ պիղէ քէչճ օլուն-
տաղը հալտէ, պու իքի ճինս ֆէրա՞իզմիզ-
տէն պիրինի օլ պիրինէ թէրճիհ էթմէքլիյի-
միզ ճա՞իզ օլամագ։ Իքիսի տէ ՛այնի Զաթ ը
միւթէ՛ալէն իլհամաթը վէ էվամիրի օլարագ
՛այնի տէրէճէտէ էհէմմիյէթլի տիրլեր։ Վա-
դա՛ա խուսուսի իլհամ Ալլահըն մախսուսի
պիր թարղտա ՛ամել էթմէսիյէ քէչճ օլուն-
տաղընատան, տահա զիյատէ տիդգաթըմըզը
ճէլզպ էտէր։ Ֆագաթ պու սէպէպտէն պու
իքի նէվ՛ իլհամ արասընտա պիր իւմիւճ
ևախատ ֆարզ կէօրմէյէ չալըշմամալըյզ։

(Մոպա՛ծը վար)

՛Ասֆալ — Ց. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Ի՛ԼԱՆԱԹ

՛Ատէթ օլաըղը իւզրէ այտա պիր տէֆ՛ա
իճրա օլունան ՛ուսմուսի տու՛ա ճէմ՛իյէթի
էօնիւմիւզտէքի փապար էրթէսի կիւնիւ,
ևա՛նի ալաֆրանկա Սեպտ. 2տէ Սմերիգան
ֆանը ՛իպատէթևանէպոլինտէ սա՛աթ 3 ½ տա
վուզու՛ պուլաճագ տըր։

Պիլ ճիւմլէ գարնտաչ վէ զըղ գարնտաչ-
լարըն պու ճէմ՛իյէթտէ հազըր պուլունմա-
լարը արզու օլունուր։

Վ.՛էղէր ԴՀլէթ ԲարաֆքընտաՆ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՔՏՐՈՎՐԷՆԱՆ

Իճրա մէճլիսի թարաֆքընտան էտիլէն էվ-
վէլքի Իլան մուճէպլինճէ Բիւթանիա էյալէթ
մէճլիսինին Ալաֆրանգա Սեպտ. 18ինճի Զը-
հարշէնպէի կիւնիւ Պրուսատա իճթիմա՛ էս-
տէճէյինի պու տէֆ՛ա պէ թէքրար Ի՛լան է-
տէրիզ։

Ճիւմլէ քիլիսէլէրտէն իչպու սէնէվլի մէճ-
լիսէ քէնտի մուրախխասլարընը կէօնտեր-
մէյէ խուսէրէն զայրէթ էթմէլերի ըէճա օ-
լունուր։

Էյալէթի մէճլիսինին ճիւմլէ նիզամի ա՛զա-
լարը հազըր պուլունմադա տա՛վէթ օլու-
նուրլար։

Իճրա մէճլիսի թարաֆքընտան
Բիւթանիա էյալէթի մէճլիսի
Իսթանպօլ — Քեամթիլի
Օգոստ. 28, 1889 — Ա. Կ. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

Եարըն կէնճլէրին տու՛ա մէճլիսի Պայըլը-
Հաուս ՛իպատէթի խանէսինտէ սա՛աթ 7½ տա
պաչլայաճագ տըր։

Իւսկիւտարտա ժողովարանտա սա՛աթ 6½
տա պաչլայաճագ տըր։

ՇՈՒՈՒՆԱԹԸ ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Բուսմ Օգոստոս 19, վէ Ալեքսանկա Օգոստոս 31, 1889

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Զէթինեէտէն ալընան խապէրլէրէ նազարէն, իւչ աչնէ պիրի պիր իւսթինէ մահսուլընը էյի օլմամասընտան նաչի Գարատաղտա 'ազիմ մուզայագա հիւքմ սիւրմէքտէ տիր։ Պու աչնէ հազիգաթը հալտէ պիր գահթ աչնէսի օլուպ, էհալինին իղթիրապընտան նաչի էմարէթին ֆարղլը ճիհէթլէրինտէ խասթալըդ հիւքմ սիւրմէքտէ տիր։ Հիւքիմէթ իչպու մուզայագայը Թէսքին, վէ էհալիյի խէլասս էթմէք պապընտա Թէտապիր ի լաղըմէ իթթիֆաղ էթմիչ տիր։

—Եունանիսթան հիւքիւմէթի Սէլանիք վիլայէթի տախիլինտէ 'Օսմանը հուտուտընա տօղրու կիտէճէք օլան տէմիր եօղու խասթըընն ինչասը պապընտա լաղըմ կէչէն Թէտապիրի իքմալ էյլէմիչ օլուպ, էյեր Հիւքիւմէթ ի Սէնիյէ իչպու խասթը Սէլանիյէ գատար Թէմտիա էտէր իսէ, օլ զէման ՍէԹինա իլէ վիէննա պէյնինտէ ատղրուտան ատղրույա գարա վափօրու իչլեյէ պիլէճէք տիր։

Ալմանիա Իմփէրաթօրու իլէ Եունանիսթան Գրալը Փրէնսէս Սօֆիանըն Եունանիսթան Փրէնսի Դօնսթանթինին իլէ վուդու'ը մուգաբրէր օլան իպտիվաճընըն Օգոստ. 27 ինճի կիւնիւ ՍէԹինատա իճրասընը գարար գըլմըշտըր տըր։ Պու միւնասէպէթլէ ՍէԹինանըն Սգրօփօլիս նամ գատիմ գա'ասը էլէքԹրիք զիյասըյլէ ԹէնՎիր էտիլիպ, մահալ ը մէզքիւրտէ 150 մէտ'ուվիյին միւսաֆիրլէրէ պիր զիյաֆէթ վէրիլէճէք վէ իւչ կիւն չէնիլիք օլաճագ տըր։

—Իմփէրաթօր Վիլհէլմին հէմչիրէսի վէ միւԹէվէֆա Ֆրէտէրիք Իմփէրաթօրըն քիւչիւք քէրիմէսի Փրէնսէս Մարգարիտ Ալմանիա Իմփէրաթօրիչասը Թէչքիլ էտէն միւվէֆֆա Ֆրէտէրիք Իմփէրաթօրըն քիւչիւք քէրիմէսի Փրէնսէս Մարգարիտ Ալմանիա Իմփէրաթօրիչասը Սէթրասպուրկ վէ Մէց չէհրլէրինի զիյարէթ էյլէյիպ, սուրէթ ի ֆէվզ էլ'ատէտ գապուլ օլունտըլար։ Տէյիլ եալընդ Սէթրասպուրկտա պուլունան պինլէրճէ 'ասաքիր վէ տար իւլ ֆիւնուընըն 800 չայիրտանը, իլլա Թիւճճարան վէ էհալինին ճիւմհուրը տախի միւչարիւէյհիւմա հազարաթընա 'արզ ը իհթիրամա զայրէթ էթմիչլեր իտի։ Իմփէրաթօր հազրէթլէրի՝ հագղընտա իճրա օլունան հիւն ի գապուլտան տօլայը աէֆ'աթլա իղնար ը մէմնունիյէթ էյլէյիպ, էհալիյէ բէտմէն քէնտի Թէչէքքիւրիւնիւ Թէպլիղ էյլէմէք պապընտա պէլէտիյէ բէ"իսինէ իՀԹա ի էմր էթտի։ Իմփէրաթօրըն հիւն ի գապուլ պուլմասընտան՝ էհալինին զըմ ը ա'զամընըն հիւքիւմէթ ի հազրէտէն խօչնուտ օլտըղը անկլաչըլըը։ Պու ճիւմլէ իլէ պէրապէր, չու սօն աչնէլէրտէ Սլզաս-Լօրէն էյալէթլէրինտէ հիւքմ ֆէրմա օլան զավանիյի ի չէտիտէ քէսպ ի միւլայէմէթ էյլէմմիչ տիր։

—Փափա հազրէթլէրինին զա'իֆլիյի հագպընտա չօգ խապէրլէր չույու՝ պուլմագտա իսէ տէ, միւչարիւէյհ սինինէ կէօրէ (79 հաչընտա տըր) 'ամա"իպ սուրէթտէ սավղամ վէ տինճ տիր։ Փափա հազրէթլէրի քէնտինին Օսմատան միւֆարէգաթը հագղընտա զազէթալարտա ճէրէյան էտէն միւպահասաթտան զիյատէսիյլէ միւԹէ"էսսիր օլմուչ տըր։ Պիր էմինյէթէ չայան Սլման զազէթասընըն խաթիպարաթընա նազարէն, իչպու մէս"էլէյէ Ցունիսին սօնուննտա իռթիմա' էտէն զարտինալլար մէճլիս ի բուհանիսինտէ պիր գաթի' գարար վէրիլմիչ տիր։ Գարար ը մէզքիւր ահքեամընմա, փափա հազրէթլէրի մուհարէպէ վուդու' պուլուպ տա Իթալիանըն անա իչթիրաք էթտիկինի կէօրտիւճիւ կիսի Օսմայը Թէրք էտէճէք տիր։

—Պիր գաչ կիւն ագտէմ Տէր ի սա'ատէթ էօնիւնտէն կէչէն պիր Ֆրանսըզ վափօրունտա Իրան Շահընըն Էվրօփայա վուդու' պուլան սէյյահաթը էօնասընտա իչթիրա էյլէտիյի մէվատտը չամիլ օլան 300 սանտըզ վար իսի։ Սանտըզլար Պաթում իսկէլէսինէ չըգարըլարագ օրատան Թէհրանա նազլ օլունաճագ տըր։

Շահ հազրէթլէրի կէչէն հաֆթա պիր գաչ կիւն Ա.վէթրիանըն Սալսպուրկ չէհրինտէ մէքա էթտիքտէն սօնկրա, Վիէննայա կիտէրէք հիւն ի գապուլէ մազհար օլմուչ տըր։

—Ֆրանսատա պուլունան ճիւմլէ Ֆըրգաչար մէպ'ուսան մէճլիսի ա'զալարընըն ինթիխապաթը իչիւն Թէտարիքաթ կէօրմէքտէ տիրլեր։ Բաահիգալլարըն Պուլանժէյէ իչթիրաք ը հիսալերի եօգ իսէ տէ, 1875 սէնէսինտէ գապուլ օլունան նիզամնամկինին թա'տիլինի, ա'յան մէճլիսինին լաղլընը, վէ Փափա իլէ օլան 'ահանամկինին ֆէսախինի Թալեպ էթմէքտէ տիրլեր։ Ֆրանսանըն 7,000,000 ինթիխապճըլարընըն 3,000,000ընը Թէչքիլ էտէն մուհաֆազաքարան Ֆըրգասը՝ հիւքիւմէթ ի հազրէյէի տէվլիրմէք մազսէտիյլէ Պուլանժէնին եաիօտ Բաահիգալլարըն նամզէտլերինէ մուզայիր նամզէտ կէօսթէրմէյէ գարար գըլմըշտըր տըր։ Պօնափարթ Թարաֆտարլարը տախի հիւքիւմէթ ի հազրէյի տէվլիրմէք իչիւն վար օլան զուվվէթլէրիյլէ չալըշմազա գարար վէրմիչլեր տիր։ Իչպու ահվալ Թահթընտա կէչէճէք մէպ'ուսան մէճլիսինտէ հանկը Ֆըրգանըն էքսէրիյէթ զանաճաղընը պիլմէք միւմքին տէյիլ տիր։ Ինթիխապաթ Սէպտ. այընըն սօն հաֆթասընտա իճրա օլունաճագ տըր։

Ձէն. Պուլանժէյէ հիւն ի Թէվէֆֆիւլերի վար զանն օլունան 102 նէֆէր զապթիան իլէ 8 նէֆէր ժանտարմալար Ֆրանսըզ օրատասընտան Թարտ օլունմըշլար տըր։

Փարիս սէրկի ի 'ումումիսինին մուվաֆֆագիյէթի օլ սէրէճէ 'ազիմ օլմուչ տըր քի, գօմիսիօն Հոկտ. 15ինէ գատար անը աչըգ պրագմագ պապընտա հիւքիւմէթտէն բուհսամ տիլէմմէյէ գարար վէրմիչ տիր։

Ֆրանսատա նէչր օլունան Լա Նօվէլ Բըվէ- նամ այլըդ զազէթանըն մուհարրիրլերինտէն պիրի Ֆրանսըզ օրատասընըն Սլմանիա օրատասընա զըյասէն սայը, սիլահ վէ ճէսադրէթի ճիհէթիյլէ զէրրէ գատար կէրի գալմատըզընը, վէ լաքին Սլմանիա էրքեան ը հարպընըն ֆէվզ էլ'ատէ ֆա"իզ օլաղընը պէյան էյլէմիչ տիր։ 1871 մուհարէպէսինտէն սօնկրա Ֆրանսըզլար Սլմանիա էրքեան ը հարպիյէսի կիսի պիր էրքեան ը հարպ Թէչքիլ էթմէյէ չալըշըլար իսէ տէ, լայըզը վէճհ իւզրէ միւյեսսեր օլամատըլար։ Էյեր մուհարէպէ իլան օլունսա, անիտէ պիր սէրտար ը էքրէմ պուլմազ, վէ անըն Թահթը րիյասէթինտէ օլան էրքեան ը հարպըն ա'զալարընը Ֆրանսանըն հէր ճիհէթինտէ պուլունան պէօլիւքլերին զապթիանընտան սէչմէք կէրէք օլաճագ տըր։ Յադաթ Սլմանիատա պուունլարըն ճիւմլէսի ագտէմճէ իճրա օլունմըշ տըր, զիրա սէրտար ը էքրէմ զաթէն թա'ելին օլունմըշ, վէ էրքեան ը հարպ զապթանը տա"իմ իւլ էվգաթ մուհարէպէ 'իմինի մէչդ էթմէքտէ, վէ գօմանտան Թարաֆընտան հէր կիւն Թէճրիպէ օլունմագտա տըրլար։ Պէօյլէճէ Սլմանիա տէվլէթի տէյիլ եալընըդ օրատասը վէ սիլահլարըյլա, իլլա հէմ տախի 'ալի րիւթպէտէ օլան զապթիանըյլա անիտէ մուհարէպէ էթմէյէ հազրը տըր։

—Րուսիա զազէթալարընըն պէյանաթընա նազարէն, Սէն Փէթերսպուրկ տար իւլ ֆիւնունընտա Ճաիօն, Գօրէա' վէ Հինա լիսանլարը Թէարիսի իչիւն եէնի չի'պէլեր Թէչքիլ օլունմըշ օլուպ, կէլէճէք միւտտէթ ի Թէարիսսկինին իպթիտասընտա էլսինէ ի մէզքիւրէ Թէարիսինէ պաչլանաճագ տըր։

Փէթերսպուրկտան ալընան պիր Թէլէկրաֆա նազարէն, Րուսիա Իմփէրաթօրյլէ Իմփէրաթօրիչասը չօճուգլարընըն քևաֆֆէսի պիրլիքտէ օլարագ Օգոստ. 26ինճը կիւնիւ Գօրիէնհակա միւԹէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէմիչլեր տիր։ Իմփէրաթօր ը միւչարիւէյհին Գօրիէնհակատան Պէրլինէ 'ազիմէթի զազէթալարընը սէրմայէ ի պահ ու մէգալը օլմուչ իսէ տէ, վագթը Թա'ինին էտիլէմմէքտէ տիր։ Իմփէրաթօրըն Սեպտ. 16ինճը կիւնիւ Փօցտամա միւԹէվէճճիհէն Գօրիէնհակատան միւֆարէգաթ էյլէյէճէյի մերվի տիր։ Մուհաֆազաքեարան Ֆըրգասընա մէնսուպ զազէթալարընը գավլինճէ, սէյյահաթը մէզքիւրէնին Թէ"խիրինին աէպէպի իքի տէվլէթլեր պէյնինտէ միւնասէպաթընը էսքիսինտէն զիյատէ կէրիկին օլմասը տըր։

Րուսիա հիւքիւմէթի Գարա տէնիզ սահիլինտէ վագը' լիմանլարընըն խուսուսա Պաթում լիմանընըն իսլահը իչիւն 1,500,000 ինկլիզ լիրասը սարֆ էթմէքտէ տիր։ Պաթում լիմանընը Թէվհի', վէ ֆուրթունատան վիգայէ էթմէք իչիւն պիր ըղսըմ էնչա օլունաճագ տըր։

Պունտան Թազրիպէն իւչ սէնէ ագտէմ Րուսիա հիւքիւմէթի արազի եախօտ էմվալէրինտէն խոթիղալ էտէրէք միւհթաճ օլան ասըլզատէկեանէ ագչէ իղրազ էթմէք նիյէթիյլէ պիր պանգա Թէ"սիս էլլէտի։ Րիվայէթ նազարէն, իչպու պանգատան ագչէ խոթիղրազ էտէրէք ֆա"իզ Թէ"միյէսինէ մուգԹէտիր օլմայան 2,000 նէֆէր գատար ասըլզատէկեանըն էմվալը սաԹըլըղա չըգմըշ տըր։ Էմվալ ը մէզքիւրէյի սաԹուն ալան օլմատըղընտան, պանգա անլէրին մալիքի օլուպ, անլէրի իտարէ էտէճէք տիր։ ԻչԹէՀԹալ ասըլզատէկեանըն էմվալինին Թէ"մին օլունմասը իչիւն անլէրէ ագչէ վէրմէք անլէրի տիլէճէճի էթմէք տէմէք օլուպ, պէօյլէճէ պանգա խայրը մուճիպ օլաճագ եէրտէ կէրէք խոթիղրազ էտէնլէրէ վէ կէրէք վաԹանա զարարը մուճիպ օլուր։ Խոթիղրազ՝ ալընան ագչէյի սուրէթի ի հասանէտէ գուլլանա պիլէն քևմսէլէր իչիւն խայրլը տըր։

—Սլչի տազլարը ալԹընտա սօղուզտան օն իքի միլէ գատար պօյու օլան իքի Թիւնէլ աչըլմըշ օլուպ, անլէրտէն պիրի Մօն Սէնի Թիւնէլի Թա'պիր օլունուր, վէ իչինտէն Իթալիա իլէ Ֆրանսա պէյնինտէ իշլէյէն գարա վափօրու կէչէր։ Տիկէրի Սէն Գօթար Թիւնէլի Թա'պիր օլունուր, վէ իչինտէն Իթալիա իլէ Խվիչէրա տէմիր եօլու կէչէր։ Սլչի տազլարընըն Սիմփլօն Թա'պիր օլունուպ տա Իթալիա իլէ Խվիչէրա պէյնինտէ վագը' զըսմընըն ալԹընտան տախի պիր տիկէր Թիւնէլ ինչասը պապընտա Թէտապիր ի լաղըմէ իթթիֆաղ օլունմագտա տըր։ Թիւնէլլին ինչասը իչիւն 45,000,000 ֆրանգ կիտէճէյինտէն, մէտարիֆին 30,000,000ընը պիր Սլման չիրքէթի, տիկէր 15,000,000ընը իսէ պիր Իթալիան չիրքէթի Թէս-

վիյէ էաէճէք տիր։ 1800 վէ 1806 սէնէլէ-
րի պէյնինտէ իմփէրաթօր Նափօլէօն Սիմփ-
լօնըն իւղէրինտէն մէսարիճ ի 'ազիմէ իլէ
պիր չօսէ ինչա էյլէտի քի, Թարիգ ի մէղքիւ-
րըն էն ևիւքսէք նօզթասը տէնիլդն սաթ-
հընտան 6,628 գաէմ ևիւքսէք տիր։ Շիմ-
մի տաղըն իւղէրինտէն կէչմէքտէն իսէ,
պաղրընտան պիր Թիւնէլ աչմագ Թասիմ օ-
լունմագտա տըր։

—Պիր գաչ մահ ադաէմ ինկիլիթէրրա տօ-
նանմասընըն էն ճէսիմ ղըրնղըլաըրընտան պիրի
Մալթա գուրպինտէ պիր ուճագ ատա գայա-
լարընա չարիղըլարագ պաթտը։ Ինկիլիթէրրա
տէվլէթի Պահրիյէ նազարէթինին մէսէրրէթ
վէ Թ'աճճիւպինի մուճիպ օլմագ իւղրէ պիր
ինկիլիզ գումիանիասը իչպու մէֆրէթ ղըրն-
ղըյը չզարմաղա միւյէսսէր օլմուշ օլուպ,
կէմի Թա'միր իչինն Մալթայա կէօթիւրիւլէ-
ճէք տիր։ Սէֆինէ ի մէղքիւրէ 727,000 ինկ-
լիզ լիրասընա չզմըշ օլօրղընտան, ինկիլ-
Թէրրա հիւքիւմէթի անը էլէ կէչիրմէք ի-
չինն խայը մէպղաղ մէսարիճ էաէճէք տիր։

—Զինտէ սաքին ասհապ ը նուճուզ պէ-
վաթ հավատա պուլունան բուհղար սի հու-
զուր օլուրլար զանընըյա չօգտան պէրու
մէմլէքէթի ի մէղքիւրէտէ տէմիր հօլու խաթ-
Թը ինչասընա գարչը գօյմուշլար տըր։ Ցա-
գաթ հուրրիյէթ Թարաֆտարանը օլան վիւ-
քէլա նիհայէթ ղալէպէլ չալարագ, տէմիր հօ-
լու ինչասընա բուխսաթ խաթհնօալ էճտի-
լէր։ Րիվայէթէ նազարէն, չիմտի խաթԹ ին-
չասը իչի ղայրէթ ի 'ազիմէ իլէ իչէրի կէօ-
թիւրիւլճէք տիր։

—Մէչհուր Ամէրիգալը մուխթէրի' Մր.
Խահսըն չիմտի Թէլէֆօն վասըԹասըյլէ օլօր-
ղը կիպի տէյիլ հալընղը իրագատ օլան պիր
տօսթ իլէ սէօյլէչմէյէ, իլա անըն Թասվի-
րինի կէ։ղճէյէ մէտաար օլան պիր ալէթ իճա-
տընա չալընչըղընը պէյան էյլէմիշ տիր։ Մի։-
մահլէյհ ֆօնօկրաֆը տաԽի խայլըճա իսլահ
էյլէմիշ օլուպ, ալէթ ի մէղքիւրէ չիմտի պիր
տագիգատա 130 քէլիմէ ալարագ, պիլա
սէհվ անլէրի ի'ատէ էտէ պիլիր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Շէրէֆսուտուր էտէն իրատէ ի Շահանէ
մուճէպինճէ, բէսմի 'իլմ ու խապէրլէր, եօլ
Թէղքիրէլէրի, փատաֆօրլար, ավճըլըզ րուխ-
սաթնամէլէրի վէ էմնել իֆրաղընա միևնա-
սէպէթի օլան էվրագ իւղէրինէ եաիլըլըլա-
ճագ փուլլարըն իրատը պունտան պէօյլէ
խաղինէ ի ճէլիլէ իլէ Տիւյուն ը 'ուսմանլը-
յէ միւսավի սուրէթտէ Թագսիմ օլունճագ
տըր։

—Մէճլիս ի վիւքէլա տէօրթ 'Օսմանը
ղըրնղըլարընըն 84,000 լիրա ի 'Օսմանի մէ-
սարիֆ իլէ Թա'միր, վէ եէնիտէն Թէճնիզ օ-
լունմալարընը գարար գըլմըշ տըր։

—Շիրքէթ ի Մախսուսէ Ինկիլիթէրրատան
սա'աԹտա 12 միլ եօլ ալան պիր նէհնի վա-
փօր կէթիրթմիշ տիր։

—Թիֆլիսն ինհիսարընըն 1888 սէնէսի
Ցուլիս այընտա օլան սաթըյը 156,000 լի-
րա ի 'Օսմանի օլտըղը հալտէ, 1889 Ցուլիս-
տէ օլան սաթըյը 161,000 լիրա օլուպ, պու
սէնէ կէչէն սէնէտէն 5,000 լիրա զիյատէ
տիր։

—Տէր ի Սա'ատէթ Շէհր էմանէթի եա-
խօտ վիլայաթ ը Շահանէ պէլէճիկէ բիյա-
սէթլէրի ճանիպինտէն րուխսաթ ը մախսուս
սէ խաթհնօալ օլունմագսըղընը Մէմալիք ի
Մահրուսէնին հիչ պիր ճիհէթինտէ էճնէպի
իչճի գուլլանըլմամասը պու տէֆ'ա Պապ ը
Ալիճէ գարարկիր օլմուշ տըր։

—Ախիրէն Միտիլլի ճէպիրէսինտէ վէֆաթ
էթմիշ օլան սաղըզ Իսքէնտէրիէ Փաթրիգի
Գաիդօս վիսգօվիօս էզ ճիւմլէ Տէր ի Սա'ա-
տէթ Բուճ միսթրիգխանէսինէ վասիյէթ էթ-
տիյի ալի զըյմէթ էչնատան վիէննատա հա-
միըլը տա 107,000 զուրուշ զըյմէթինտէ օ-
լան քէհանէթ էլպիսէսինի տախի 'ազնի
քիւրսի ի րուհանիյէ հիպա էյլէմիշ տիր։

—Ալընան խապէրլէրէ նազարէն, Պուլղա-
րիսթան հիւքիւմէթի ախիրէն Պէլճիգայա
30,000 Պէրտան չէչխանէսի, վէ 15,000,000
ֆիչէնք սըմարլամըշ տըր։

—Զաթ ը Շահանէ ճանիպինտէն իրատ օ-
լունան պիր Թէքլիֆ իւղէրինէ Ալմանիա սէ-
ֆիրի նայրէտտին միսյայը չիչմանլըդտան
գուրԹարմագ իչիէն Տօգ. Շվէյնինկէրի Պէր-
լինտէն Խաթանպօլա տա'վէթ 'էյլէմիշ տիր։
Իչպու Թապիպ 'ազնի 'իլէթ իչիէն Փրէնս
Պիզմարգը Թէտավի էթմէք պապընտա զա-
յէթլէ միւյէսսէր օլմուշ տըր։ ՏօգԹօր ը միւ-
մահիյհ չիմտի Թարապիատա վագը' պիր
հօԹէլտէ Զաթ ը Շահանէյէ պիր միւսաֆիր
մագամընտա իպամէթ էթմէքտէ տիր։

—Թագրիպէն եիրմի սէնէտէն պէրու Պան-
գը 'Օսմանինին միւտիր ի 'ումումիսի պուլուս-
նան Մր. ՑօսԹըր պու տէֆ'ա իսԽԽայրլըգ
սէպէպիյլէ իսԽի'ֆա էյլէյիպ, անըն ևէրինէ
Սըր Էտկար Վինսընթ կէչմիշ տիր։ Սըր
Վինսընթ 1881 սէնէսինտէ Տուլուն ը 'ու-
մումիյէ իտարէ մէճլիսինին ա'զասը վէ կէչէն
պէչ սէնէլէր զարֆընտա հիւքիւմէթի ի Մըս-
րիյէ Մալիյէ նազարէթի միւսԹէշարլըղընտա
պուլունմըշ տըր։ Միւմահիլէյհին Հոկտ. ա-
յընտա մէ"մուրիյէթինի տէր'էօհտէ էտէճէյի
զանն օլունմագտա տըր։

—Ինկիլիթէրրա տէվլէթինին Խաթանպօլ
ճէնէրալ գօնսօլօսու Մր. Րէյնէ ախիրէն վեր-
տիյի պիր մա'լիւմաթ ը րէսմիյէտէ 1878տէն
պէրու Խաթանպօլ Թիճարէթինին ինգիլագ
պուլտըղընը սէրտ ու պէյան էյլէմիշ տիր։
Ագաէմճէ Իրան վէ մէրքէզ ի Ասիա իլէ ճէ-
սիմ ախզ ու ի'թա էտէն պա'զը Թիւճճարան
միւԹէրիլէրինի զայպ, վէ իլէրինի Թէրք
էթմիչէր տիր։ Իչպու քէստալըգ զըսմէն՝
իսԽիլաթ իչիէն նէնի վասըԹալար աչըլոր-
ղընտան, Թիւճճարըն չիմտի Խաթանպօլ իլէ
'ալագա օլմագսըզընը տօղրուտան տօղրույա
էվրօփատան էմՔի'ա կէթիրտէրէք եինէ
տօղրուտան էվրօփայա մալ կէօնտէրմէլէրի-
նէ համ օլունուր։ Ֆիւրտհօխան էմՔի'ասը-
նըն խայը զըսմը ագաէմճէ Խաթանպօլ Թա-
րիգիյէ էվրօփայա կէօնտէրիլմէքտէ իքէն,
չիմտի Պաղտատ Թարիգիյէ իրագ օլունն-
մագտա տըր։

—Իզմիրտէ պիր նէվ' հիւմմա 'իլէթի զու-
հուր էտէրէք խայը քիսմէլէր ԹուԹուլմըշ-
լար տըր։ Պէրէքէթ վէրսին հիւմմա փէք
չիտտէրէլի օլմատըղընտան, ԹուԹուլանլար
պիր գաչ կիւնտէն ասնկրա էյի օլույօրլար։

Րիվայէթէ նազարէն, Խաթանպօլտա խու-
սուսա պէյ Օղլունտա Այնալը Զէչմէ մահալ-
լէսինտէ իչպու հիւմմատան խայը քիսմէլէր
ԹուԹուլմըշլար տըր։

—Պիր վագԹ էվվէլ Այտընն վիլայէթինտէ
հայվանաթ սրտասընտա պիր 'իլէթ զուհուր
էթմիշ իտի։ Ախիրէն ալընան խապէրլէրէ
կէօրէ, 'իլէթ ի մէղքիւրէտէն 3,554 բ"ս
սըղըր, վէ 1780 բ"ս զօյուն էօլմիւշ տիր։
Պու խուսուստա իճրա ի Թէհարրիյաթ էթ-
մէք իչիւն Տէր ի Սա'ատէԹտէն կէօնտէրի-
լէն պայտարլար 'իլէթ ի մէղքիւրէյի տէվա-
սը նա գապիլ վէ պուլաչըգ 'ատտ էտէրէք,
'իլէԹտէն ԹուԹուլան ճիւմլէ հայվանլարըն
էօլտիւրիւլէրէք լաչէլէրինին տէրին չուզու-
րա կէօմիւլմէլէրինի Թալեպ էթմէքտէ տիրլեր։

Թարապլուստա տախի հայվանաթ արա-
սընտա պիր 'իլէթ զուհուր էթմիշ օլուպ,
հիւքիւմէթի ի մահալլիյէ անըն էօնիւնիւ ալ-
մագ պաղընտա վար օլան գուվվէթիյլէ զայ-
րէթ էթմէքտէ տիր։

—Պիր գօնսօլօս Թարաֆընտան վէրիլէն
մա'լիւմաթա նազարէն, 1860 Թարիխինտէ
Իզմիր վիլայէթինտէ հուսուսէ կէլէն իրէք
գօչասընըն միգտարը 300,000 քիլօկրամա
պալիգ օլուր, վէ հէր պիր քիլօկրամը 10
ֆրանգա գատար սաթըլըր իսի։ Ցագաթ
սօնկրա իրէք պէօճէյինէ Թարի օլան 'իլէթ-
տէն նաչի 1870 սէնէսինտէ չզան գօչանըն
միգտարը 30,000 քիլօկրամը կէչմէսի, վէ
չիմտի մահսուլաթ ը սէնէվիյէնին միգտարը
15,000 քիլօկրամտան զիյատէ տէյիլ։ Ֆիյաթ
տախի 1860տէքի փիյացանընն անճագ պէչ-
տէ պիրի տիր։ Իզմիր Թիւճճարանը իչպու
ախզ ու ի'թայը էվվէլքի հալինէ կէթիրմէյէ
չապալամագտա իսէլէր տէ, չիմիյէտէյին
վէքք ազ միւյէսսէր օլմուշլար տըր։

—Ախիրէն Դաաթէմուճի վիլայէթի տախի-
լինտէ վագը' կէրէտէ նամ գասապանըն հապս-
խանէսինտէն Ֆիրար էթմիշ օլան իւչ նէֆէր
հայտուտլար պու տէֆ'ա Իսգկիւտարատա տէր-
տէսթ օլունմըշլար տըր։ Գաչտըգտան սօնկ-
րա խայը քիսմէլէրի սօյմուշլար տըր։

Գրիդոր իսմինտէ պիր խըրսըզ պիր վագԹ
էվվէլ Ղալաթա Սէրայ մանգէսինտէն Իզմի-
տէ գաչմըշ, վէ պիր վագԹ սօնկրա օթատա
ԹուԹուլարագ հապս օլունմըշ տըր։ Սօնկրա
նինէ տէրտէսթ օլունտարագ Պապ ը ԶապԹի-
յէտէ հապս օլունմըշ, Ցագաթ պու տէֆ'ա
պընտան խապէրլէրէ նազարէն, իչհինճիւ
տէֆ'ա օլարագ նինէ Ֆիրար էյլէմիշ տիր։

—Ղաղէթլարըն խաԹիխապարաԹընա նազա-
րէն, ախիրէն պա'զը ժանտարմա կիւրուհու
Սամասիատան պէչ միլ գատար մէսաֆէտէ
պիր հայտուտ չէԹէսինէ բատԹ կէլիպ, հայ-
տուտլարտան իքիսի ԹուԹուլուպ տիկէրլէ-
րի գաչըլմալար։ Սօնկրա Ֆիրարիլէրին արա-
սընտա պիր զավզա զուհուր էտէրէք, ան-
լէրտէն պիրիսի էօլմիւշ, վէ ժանտարմալար
անըն նա'չընը եօլընն իւղէրինէ պուլտուրար։
Անտէն պիր ազ ասնկրա Ֆիրարիլէրին պի-
րիսի պիր քէօյէ տէրտէսթ օլունտը։

Սիվազ վիլայէթինին րէսմի զազէԹասը օլ
Թարաֆլարտա խայը հայտուտլարընն տէր-
տէսթինի խատէր վէրմէքտէ տիր։

—Պու տէֆ'ա կիրիտ Ֆէվգ էլ'ատէ գօ-
մանտանր վէ վալի վէքիլի Շաքիր փաշա
հաղրէթլէրի ճէզիրէ ի մէղքիւրէ էհալիսինէ
խիԹապէն իքի պէյաննամէ նէչր էտէրէք՝ ի-
քի սընըֆ էհալի պէչնինտէ հասըլ օլան հէ-
յէճան տախիլ ի ճէզիրէտէ էճնիյէթի ի 'ումու-
միյէյի ԹէՀսիտ էյլէմէքտէ պուլունմըշ օլմա-
սընտա պինա"էն հալ ը էճնիյէթի ու ինԽիսամ
ԹէՀ"մին էթմէք մէ"մուրիյէթիյլէ կիրիտէ կիթ-
ալիյնի, վէ չուրիյլին պիր գաչ քիչինին մէն-
ֆա'աթ ը չահսիյէտի միւԹա'ասընտան նէ-
չ"էթ էյլէսիյնի իչ'ար էթմիշ տիր։ Փաչա ի
միւչարիլէյհ Մաթպու' ի մուֆախախաամըղ
էֆէնտիմիզին իրատէթ ի աէնիյէսի էհլի 'ըրզ
Թէպա'ասընըն էրպապ ը չէրրտէն վիգայէ ու
հիմայէ օլունմասընտան 'իպարէթ օլտըղընը
պէյան իլէ խալիս պիր տօսթ կիպի 'ըրզ ու
էտէպ տա"իրէսինտէ իչ վէ կիւճլէրինէ տէ-
վամ էթմէլէրի պապընտա էհալի ի մէղքիւ-
րէյէ ի'թա ի նահսինաթ էյլէմիշ տիր։

ԱԳԶԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹ

Օգոստ. 19/31, 1889

Լ.ս. ու.[գուփ.քէսըճ.] 18 7 | Ր.Տ. եօլ սէհմ. 61
Թասֆիյէ ի Տիւյ.գ.այմ. 8 10 | Խաթիգ.Տաֆ. 46 47

ԱԳԶԷ ՖԻՑԱԹ, լիրա Օսմ. 100 զրշտան

Մէճիտիյէ	108 12	Փօլ	90 10
Մէճիտլիք	103	Նափօլէօն	87 26
Պէշլիք	104	Գրիմիճ	51 10
ԱլԹընըզ	104	Լիրա Ինկիլիզ	110 16

Մանէթ գախմ 8 72

ԽՄԹԱՆՊՕԼՏԱ.

Ա. ՑԱԿՈԲ ՊՕՑԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍԸՆՏԱ ԹԱՊ' ՕԼՈՒՆՄԸՂԸ ՏՂՐ

Ցինճաճճըլար եօզուղը Ամերիգան խաճ